

ELŐFIZETÉS

MELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hétre 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona
Egy hétre 2 k. 40 f.

ÁRDETESEK:

4-hatásos péld. sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Külföldi ára 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Jézsef főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Szombat, január 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Olcsó pénz.**
- „Idegenek” üldözése.**
- As aradi kulturpalota.**
- As Ipar- és Kereskedelmi Bank válsága.**
- Ígyen kenyér!**
- Merénylet a görög király ellen.**
- A városi hivatalok újjászervezése.**
- A sátralja-új helyi választás.**
- Milan király végrendelete.**
- A leégett Concordia-malom**
- A négyzet bálja.**
- Szabványozott szocialisták.**
- A februári esküdték.**
- Tárcs: Pali és Palkó.** Irta: Langyel Laura.
- Regény-Csarnok: A gyanafalvai tisztelő-
tes.** Irta: Hevessé Jenő.

Olcsó pénz.

Arad, január 24.

Szenzációs esemény volt készülöben a mai napra. Lázás érdeklődéssel lesték pénzügyi és kereskedői körök az Osztrák-magyar bank főtanácsa ülésének eredményét, mert mára volt tárgyalásra kitűzve a hivatalos bankráta 4 százalékról 3 és fél százalékra való leszállításának kérdése.

A leszállítás, bár majdnem biztosra volt vehető az előjelek után, nem következett be. A főtanács, úgy látszik, az utolsó pillanatban meggondolta a dolgot s még vár, mielőtt e döntő lépésre elhatározná magát. Hiszen nagyon természetes is a főtanács habozása, mert a banknak fennállása óta (86 év előtt, 1816-ban alapított „priv. oesterr. Nationalbank” cím alatt) 4 százaléknál alacsonyabb hivatalos

kamatlába még nem volt. Első eset lett volna tehát a bank, de a monarchia történetében is a 3 és fél százalékos kamatláb inaugurálása s aki tudja, mily hordereje van az ily kamatláb leszállításnak, az éppenséggel nem fog csodálkozni a bankvezetőség habozásán.

Még várni fognak s ha a szertelen pénzűzés, a kamatláb csökkenő irányzata tovább is úgy fog tartani, mint hetek óta, akkor nem fognak még sem kitérhetni a leszállítás elől, kényszerülve lesznek erre az általános viszonyok, de jól felfogott érdeküknél fogva is, mert a privátdiscont alacsony voltánál fogva a bank már alig képes váltóanyagot kapni, míg az adómentes bankjegytartalék bőségtől duzzad.

Sajátságos alakulása ez a viszonyoknak. Rövid két év előtt az összes európai nagy jegybankok (a franciát kivéve) kamatlába 6—7 százalék volt s ma már a jóval alacsonyabb kamatláb dacára folyton ujjabb s ujjabb leszállításokról ad hírt a táviró. Hogy bankunk le fogja szállítani a kamatlábat, azt nagyon valószínűvé tette azon körülmény, hogy a Német birodalmi jegybank néhány nap előtt, az angol bank pedig tegnap szállította le 4 százalékról 3 és fél százalékra. A magán kamatláb Londonban 2 és hétnyolcad százalék, Berlinben 2 százalék, Bécsben és Budapesten első rangú váltókért 2 és 3/4—3o/o, az Osztrák-magyar bank pedig nyílt piacon 3 1/4 o-on keresi a váltókat s bizony a kínálkozó anyag korántsem képes csillapítani a bank étvágyát.

Valóban meglepő a fordulat. A néhány éven át tartott európaszerte uralkodott kedvetlenség mindinkább fokozódott a nyomott üzleti viszonyok, a tőkének a transvaali és kínai háborús bonyodalmak folytán történt elrejtőzése s azon körülmény-nél fogva, mert a német ipar hallatlan fellendülése rengeteg tőkétet absorbeált. Ezekhez járult még néhány gyenge termés és alacsony gabonaárak, valamint egyéb általunk kifürkészhetetlen körülmények. Mindezek természetszerűleg maguk után vonták a tőke visszahuzódását, a pénz feszültségét s a kamatláb felcsigá-sottságát.

A vállalkozási kedv minden téren megszünt, a tőzsdék kihaltak, a legjobb értékpapírok rohamosan estek s azelőtt sohasem képzelt áron jegyeztettek. Mennyi existencia ment tönkre, mennyi vagyon semmisült meg! Most talán végre kedvezőbb fordulat előtt állunk. Talán — mondom, — mert vermes reményekkel ne álltassuk magunkat, mivel bizony a mai pénzűzés nálunk főleg annak tulajdonítható, hogy a vállalkozási kedv pang, a tőke még mindig irtózik kereskedelmi és ipari vállalatoktól, a melyeken a múltban — sajnos — annyi veszteséget szenvedett.

De minthogy a tőke valamelyes elhelyezést mégis keres s már napvilágra mer bukkanni, első sorban a befektetési papírokra, állami járadékok és záloglevelekre veti magát, s hogy minő hatással van ez az árfolyamokra, itt közlök mutatványul egy kis összeállítást:

TÁRCA.

Pali és Palkó.

Irta: Langyel Laura.

Sós Pali egy szeptemberi napon került fel a fővárosba. Mikor az Andrassy-ut egyik négyemeletes órpalotája előtt megállott a kocsi, Pali bámulva nézett szét, szinte káprázott a szeme a sok fénytől, és pompától. Az inas oldalba is lökte:

— Ne ácsorogj, fiu, erről le kell szoknod, nem vagy már parasztek közt.

A fiúnak vérbe borult az arca, de nem felelt semmit. Odahaza nagyon szívére kötötték az alázatosságot és engedelmisséget. Azonfelül meg ezt a cifra ruhájú ember valamit szörnyű nagy urnak nézhetne.

Mig felfelé mentek a márványlépcsőn, nem is bántott tovább Pali. A szeme elhomályosodott, az ajka reszketett, az otthon jutott eszébe, a kis piroscserepes tanya, a két körtefa, meg Jancsi, akivel a nyáron birkózott. Aztán nem gondolt semmit, csak azt érezte, hogy szívét valami kegyetlen kéz vasmarokkal fojtogatja.

Lám, Jancsi most is itthon játszik a körtefa árnyékában, mert nem kell urnak lennie, őt nem érte olyan nagy szerencse, mint Palit. Mert hát szerencse ez, annak kell lenni, az édes apja is annak mondta.

Pali ott járt a többi paraszt gyerekekkel a falusi iskolába s habár eleven eszű, gyors felfogású gyermek volt, sorsa mindenesetre az lett volna, mint a többi falusi gyermekeknek: az apja befogja paraszti munkára, lesz belőle szántó vető ember. Valószínűleg érdemesebb és okosabb, mint a többi, de az mind nem tesz semmit, elkél az mindenütt, hasznát veszi az ember annak minden foglalkozásánál.

Egy szép napon azonban levél jött a faluba, nagy ur írta, Somogyi Andor. Idevaló vér, de már régen elkerült innen s azóta méltóságos ur lett belőle. Mig az apja, anyja, ez a szép öreg paraszt emberpár élt, minden évben hazajött Somogyi Andor, de 15 éve elszakadt falujától s most levelet ír.

A levél a tanítónak volt címezve és arról szólt, hogyha van a faluban egy ügyes, értelmes, tanulásra való 10—15 éves fiu, küldje fei hozzá Pestre. Ő teljesen gondoskodik neveltéséről, ellátásáról. Azt akarja, hogy fia mellett egy falubeli gyermek legyen játszótárs, barát pajtás.

A tanító választása Sós Palira esett. Formás, csinos barna gyerek volt. Értelmes, jó felfogású, egy kicsit akaratos és érzékeny, de erről majd leszoktatják az idegenben.

Sós né semmi esetre sem akart megválni gyermekétől, Sós gazda azonban okos ember volt és nem sokat törődött az asszonyi pityergéssel.

— Volna szived, Sári, a fiut visszatartani szerencsésjédtől? Ilyenek vagytok ti asszonyok, csak a magatok jóvoltát nézitek. Azért, hogy gyermeked mindig a kötényed mellett szaladgáljon, késsz volnál elvágni a boldogulása útját. Hej, meg is átkozna a fiad, ha később megtudná, hogy te tartottad vissza szerencsésjédtől.

Erre a beszédre azután az asszony is engedett. Sós Pali feljött Budapestre, a vasutnál a liberális inas várta.

Odafent a méltóságos uréknál is nagy izgalommal várták Palit. A méltóságos ur fia, Palkó, rossz, haszontalan, vásott kölyök volt, ki minden hónapban átlag két nevelőt nyűtt el. A tanácsos urak kétségbe voltak esve s akkor jutott eszébe a tanácsos urnak, hogy a kis tiszamenti faluból hozat fel játszótársat Palkó mellé. Hát ha a pajtás jobban tud hatni a pajtásra, mint a felnőtt ember?

— Ha ez a tervünk nem sikerül — mondta a tanácsos ur — nem tudom mitévő legyek.

Azaz bizony nagyon jól tudja ő, mit kellene tenni. Egy vastag pálcával alaposan elverni Palkót. Jaj, de akkor a méltóságos asszonynak meghasadt volna a szíve és még előbb meghasadt volna a tanácsos ur fülének dobhártyája.

Pali belépett. A tanácsos ur valami édes megnyugvással nézte. De jól ismerte ezt az arcot! Tipus ez ott lent a Tisza mentén. A kerek magyar barna koponya, a tüzes sötét szem, az

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

	mult évi leg- alacsonyabb árfolyam	mai árfolyam
4 ⁰ / ₀ magyar aranyjárdék	113.—	120.—
4 ⁰ / ₀ osztrák	114.—	120.25
4 ⁰ / ₀ magyar kor. járadék	90.—	96.20
4 ⁰ / ₀ osztrák	95.25	97.—
3 ¹ / ₂ magy.	81.—	87.—
4 ¹ / ₂ regále kötvény	99.—	102.—
1870. magy. nyer. kölcsön	160.—	182.50

Ez az árfolyamemelkedés pedig ezen papírok nagy mennyiségénél fogva sok-sok millió vagyonszaporulatot jelent.

Hogy a tőke mostanság mily éhes, legjobban mutatja, hogy a napokban aláírásra bocsájtott 300 milliónyi 3 százalékos német kölcsönre 7 milliárdot, tehát közel 25-szörös összeget jegyeztek, továbbá, hogy az osztrák beruházási kölcsön 250 millió koronájának utolsó részletére, 62 és fél millióra az osztrák konzorcium már most gyakorolta opcióját, holott erre csak jóval később számítottak.

Valószínű, hogy a mi kormányunk is rövidesen fel fogja használni a kedvező pénzviszonyokat a beruházási kölcsönnek járadék-kibocsájtás utján felvételére.

A záloglevelek is élénkebb keresletnek örvendenek, mert a budapesti nagy intézetek az új betétek kamatlábát 3 és fél százalékra szállították le, ezen tőkék egy nagy része tehát záloglevelekben talál elhelyezést. A záloglevelek azonban még mindig nem érték el az őket megillető árfolyamot, amit legjobban konstatálhatunk akkor, ha 4¹/₂ magyar regálekötvény 102-os árfolyamát az elsőrendű 4¹/₂-os záloglevelek 97¹/₂—100-as árfolyamával egybevetjük.

Remélhető, hogy a pénzviszonyok állandóan kedvező állapota arra fogja indítani a tőkét, hogy ne csak a befektetési papirokban keressen elhelyezést, hanem kiterjeszkedjék kereskedelmi és ipari vállalatok alapítására és a meglévők fejlesztésére is és ezáltal az egészséges gazdasági átalakulás útját fogja egyengetni.

Ez mindenesetre ismét a kamatláb emelkedését fogja előidézni, de azt hiszem, jobb drágább pénzt jó üzletekhez és vállalkozásokhoz igénybe venni, mint olcsó pénzt gazdasági pangás s üzlettelenség mellett igénybe nem vehetni.

De térjünk vissza a bankkamatláb lezállításának kérdéséhez.

A mennyire sok tekintetben előnyt nyújt a lezállított kamatláb, annyira súlyos gondot okoz az — a vázolt viszonyok között — a pénzintézeteknek, főleg a vidéknek. Mert hitelt élvező üzletfeleivel szemben a kamatlábat a méltányosság szerint le kell szállítaniok, de mit csináljanak a betevőkkel? A budapesti intézetek legalább lezállították az új betétek kamatlábát fél százalékkal, valamint a folyószámlái betéteket teljességükben, de a vidéki intézetek alig vannak azon helyzetben, hogy hasonlóan járjanak el, különösen a takarékbetéteket illetőleg. Rendkívül nyomasztólag hat ezen körülmény különösen a bankkamatláb lezállítása esetén. Szívesen nyújtanak az intézetek olcsó kamattal hiteleket, de a mai üzlettelenség mellett aránylag csak csekély hitel kell annak, a ki jó, a ki rossz, az meg természetesen nem kap.

Ilyformán igazán nehéz feladat a felszaporodott tőkéknek kellő — némileg is jövedelmező — elhelyezéséről gondoskodni.

No de azért nem esünk kétségbe, mert remélhetőleg csak átmeneti állapot ez, s a hat esztendei pangás után ismét lendületnek indul minden, a mi a hitelügyek erős fokozódását fogja maga után vonni. Ennek bekövetkezésére nézve még nagyon kívánatos volna Ausztriával szemben gazdasági helyzetünk tisztázása, ne hogy a kiegyezés bizonytalansága sok tekintetben akadályul szolgáljon.

A 3 és fél százalékos bankkamatláb még nem következett be, de a bekövetkezését kívánjuk úgy és akkor, ha az a valódi nemzeti jóllét és gazdagság előhírnöke gyanánt jelenik meg.

Fodor Gyula.

A bajai mandátum. Reich Aladár bajai képviselő mandátumát tudvalevőleg petícióval támadták meg. Pósz miniszter volt az ellenjelöltje s Pósz hívei nyújtották be a kuriához a petíciót. E hó 28-ára volt kitűzve a tárgyalás, de a kérvényezők a petíciót visszavonták s így Reich Aladárt a véglegesen igazolt képviselők sorába fogják legközelebb beiktatni.

Édesen duzzadt, dacos, piros szája és a két kicsattanó piros arc. Somogyi Andor szánakozva nézett végig a fián, a sápadt, nyápic fővárosi gyermekén. Egy fejjel kisebb Sós Pálnál, pedig alig fiatalabb nála másfél évvel.

A méltóságos asszony csokra nyújtotta kezét. Egy pillanatig habozott, hogy megcsókolja-e az idegen fiu homlokát. Anyai szíve olyasmit sugott, hogy tegye meg, a szíve lefelé huzta a paraszt fiu homlokához, de a méltósága egyenesen tartotta és Sós Pali nem kapott csókot.

— Itt a pajtásod — mondta Somogyi Andor és egymásba tette a két gyermek kezét — legyetek jó barátok.

Este a méltóságos asszony kérdezte a férjét:

— Andor, nincs-e ennek az idegen gyermeknek valami betegsége, ami esetleg átragadhat a mi fiunkra? Jó volna az orvossal megvizsgáltatni.

Somogyi Andor elkacagta magát, kacagásában egy kis keserűség is csengett. Csak rá kellett nézni a gyermekre, hogy ennek a kérdésnek komikumát rögtön átlássa az ember.

— Bár a mi fiunk volna ilyen egészséges testben és lélekben.

A méltóságos asszony anyai önérzetében megsértve válaszolt:

— A mi fiunk erős, egészséges, de uri gyerek. Különbben is haragszom erre a hóri-

horgos kövér parasztfiura; új ruhát kell neki csináltatnom, — mert Palkó holmija nem megy rá.

Odabent a gyermekszobában a két fiu beszélget:

— Szép a te falud?

— Nagyon szép.

— Szébb, mint Budapest?

— Szébb.

De aztán érezte, hogy állítása nagyon is vakmerő volt s hozzátette:

— Szébb, mert ott ismerősök laknak, itt mindenki idegen.

A hangja elfogódott és Palkó, ki nem volt rosszszívű gyermek, mellé kuporgott.

— Legyünk jóbarátok.

És hogy barátságát bebizonyítja, másnap pofonultotta az inast, ki Pali letegezte.

Urfinak kell őt is hívni — mondá dölyfösen — úgy, mint engem.

A mama boldog volt, hogy a két fiu ilyen jól megfér és örömeiben új ruhát csináltatott Pálnak.

Fájdalom, nemsokára jöttek a viharos napok. Palkó újra kezdte szokott csinait, a fülhuzogatást és orbibálást. Pali türe rendületlenül a méltóságos asszony megtiltoita, hogy kezét játszótársára emelje.

De mikor karácsonykor jobb bizonyítványt hozott haza, mint Palkó, teljesen beborult lettünk az ég.

„Idegenek“ üldözése.

(Az új román törvényjavaslat.)

Arad, január 24.

Van a világon egy ország, mely nem akar tudni az idegenről. A földjén megállani nem engedi, elűzi, eltoloncolja, és ha kivételesen mégis megtűri a maga határában belül, utiát szegi megélhetésének, ezer törvénypontozat tartásával zaklatja. Ugy tesz, mint egykor Kína, amelytől Európa badal erőszakolta ki a határainak megnyitását. És úgy tesz mint a burok, akik az utlándert, az idegent nyereszkező gyűlölettel nézték, munkáját, keresetét óriási adókkal kiaknázták, de jogot, emberi és polgári jogokat nem adtak nekik. Az elzárkózás barbár szokásáért lakott Kína, az emberi jogegyenlőség elvének sérelme existenciájába került a két bur köztársaságnak is. Románia — mert erről van most szó — szabadon, büntetlenül zárja el magát az ugynevezett „idegen törvény“ révén, kínai fallal a többi Európától.

Minden államnak mindenesetre természetes joga a maga határain belül törvényt, szokást szabni, idegent befogadni, vagy kiutasítani. De a román törvény-tervezet tulajegy ezen a jogon, mert emberitlen, és mert nem általános irányzatú, hanem egy felekezett és egy nemzet ellen irányul, éle a romániai zsidókat és a székelyeket bántja.

Az idegenek, ha Romániába ér, hihetetlen sok és sokféle dolgot kell igazolnia, és akkor is csak miniszteri jóváhagyással maradhat ott, de üzletet, korcsmát, kávéházat nem nyithat, ipart nem üzhet. Tehát csak szolga, vagy munkás lehet egész életében. És még ettől a nyomorult lételetől is bármikor megfoszthatják: egyszerű adminisztratív uton kiutasíthatják.

A törvénynek ez a része vonatkozik a zsidókra, akiket tudvalevően egyszer már kívándorlásra kényszerítettek. Akkor tömegesen jöttek át hozzánk és kormányunk nemcsak a magunk érdeke, nemcsak az emberiség elve, de a jog alapján is követelte a román kormánytól az elűzött zsidók visszahonosítását. A berlini szerződés ugyanis a vallásszabadság és a szabad közlekedés feltételéhez kötötte Románia függetlenségét. A vallásszabadság nemcsak a vallás szabad gyakorlatát jelenti, hanem azt is, hogy a vallásért senki jogaiban, szabadságában ne korlátoztassék. A román nyelvben most használatos kifejezés szerint a zsidókat idegeneknek nevezik s mivel naturalizálásukat el

Még a tanácsos urnak is rosszul esett a dolog, a méltóságos asszony pedig egészen odáig volt dühében és szegyenében.

— Intrikált a fiam ellen, — hiszgett a tanácsosnak, másképpen hogy is történhetett volna a dolog?

Első haragjában arra gondolt, hogy hazaküldi a gyermeket, vissza a faluba. De Palkó, ki — mint már mondtam — nem volt rosszszívű gyerek, könyörögni kezdett pajtásáért.

— Jól van, mond meg neki, hogy most az egyszer megbocsátok, de jövőre jobban viselje magát.

Palkó a mama szemébe kacagott és így adta át az üzenetet.

— A mama azt üzeni, hogy husvétkor legalább három szekundával gyere haza, különben nem tűr meg tovább a háznál.

Egy szép napon az öreg Sós né feljött Budapestre meglátogatni a fiát. A méltóságos asszony igen kegyesen fogadta, ebédhez is meghívta, Sós né alig győzött halálkodni, csak azon csodálkozott, hogy a sok drága étel mellett is mennyire lefogyott a fia.

Mikor este elutazott, Palkó bosszantani kezdte Pali.

— Ez az öreg parasztság az anyád?

— Ez, felelt Pali röviden, de veszedelmesen villogott a szeme.

Palkó utánozni kezdte az öreg asszonyt, hogy csoszog, hogy ül le, hogy törüli a szája

nem fogadták eddig, dacára, hogy a zsidók nagyrésze régebben él Romániában, mint a románok, — a zsidók kénytelenek lesznek kivándorolni.

A másik kérdés, melyet a törvény fölvet, talán örvendetes ránk magyarokra, bár nem éppen irántunk való jóindulatból került a törvénybe. Ez a rendelkezés megnehezíti, szinte lehetetlenné teszi, hogy idegen munkás munkát kapjon Romániában. Az idegen munkás alkalmazását annyi föltételhez köti, hogy ezután aligha kapnak ott munkát a székelyek, akik évente tudvalevően nagy tömeggel mennek át Romániába, kenyérkeresőbe. Az talán örvendetes dolog, hogy e rendelkezéssel a székelyek kivándorlása meg lesz nehezítve, talán meg is akadályozva. Viszont azonban elvesztik a székely munkások keresetüket is, és ennek a pótlása ismét reánk fog hárulni.

Románia utlánderei mindenképpen érdekelnek bennünket: általános emberi és speciális magyar szempontból is. De belevág ez az új törvénytervezet a nemzetközi megállapodásokba is, s talán ezért nem is fog megvalósulni. Ami első sorban Románia érdeke: mert alig van egy ország, mely annyira a külföldre, az idegenekre szorult, mint Románia.

Az aradi kulturpalota.

(A budapesti sajtó a tervekről.)

Arad, január 24.

A fővárosi lapok ma újból foglalkoznak az aradi kulturpalota tervrajzaival. A *Pesti Napló*-ban Viharos (Gerő Ödön) tollából, az *Egyetértés*-ben s a *Magyarország*-ban találunk a pályázatokról kimerítő ismertetést, melyeket alábbiakban reprodukálunk:

(Pesti Napló)

Azt kívántuk, hogy az aradi ereklie muzeum terveihez szólhasson hozzá a Mérnök- és Építész egyesület is. Az aradiak ezt a kívánalmat teljesítették. Dicséretes módon, Többet tettek, mint amit kívántunk: nem hívták meg bizottságukba az egyesület delegáltjait, hanem fölküldték a terveket az egyesületnek, hadd mondassa el a véleményét. Szerettük volna, ha a Képzőművészek Egyesületét is meghallgatták volna, mert művészet az építész, nemcsak tudás, s a művészek testülete a művészet szavának talán igazabb forrása. Hivatalos véleményt tehát a képzőművészek ezután nem adhatnak, de legalább megformálhatják a maguk véleményét. Nem lehetetlen, hogy ez a vélemény szintén eljut oda, ahol a pályá-

szelét. Egyszerre azonban torkára forrt a szó. Pali úgy ütötte homlokot, hogy elborította a vér az arcát és ájultan esett a perzsaszőnyegre.

Palinak távozni kellett a háztól, bár a tanácsos ur, mikor megtudta a történeteket, erősen pártját fogta. Talán észbe jutott az ő édes anyja, az öreg parasztasszony, ki kint fekszik a kis tiszaparti temetőben. Mindogy Palinak távozni kellett a háztól.

A tanácsos ur helyezte el valami barátjánál, itt járta végig az iskolákat. Palkóval már csak mint felnőtt fiatal ember találkozott.

— No csak nem haragszik reám? — kérdezte Palkó nevetve.

— Nem haragszom, felelt Pali, de arca gliborult, mikor kezét nyújtotta hajdani játszótársának.

Ő már ügyvédi irodát nyitott, Palkó megadása volt az egyetlennek az első alapvizsgálással.

Multak az évek, Sós Pál a hirneves képviselő ott ült dolgozószobájában, mikor egy kopott feketeruhás embert vezettek be hozzá.

— Nem ismer, nagyságos uram!

Egy pillanatig megállt, habozott, de mert látta, hogy a képviselő idegenül nézi, lesütött szemmel mondta meg a nevét:

— Én Somogyi Pál vagyok.

És Sós Pál elfordította a fejét, annyira szánta ezt a tönkrement életet, hogy nem mer-

zat dolgában dönteni fognak. Azt mindenesetre jó lesz konstatálnunk, hogy az aradiak a maguk eljárásával jó példát adtak a vidéknek, amely művészi dolgokban a művészet meghallgatását még mindig nem tartja szükségesnek. Mintha csak rája is illenék az a Simplissimusból tegnap idéztem distinkció mesteriség és művészet között, hogy: „a mesterség dolgához csak az szól hozzá, aki ért hozzá, a művészetben azonban ez a tartózkodás fölösleges, mert a művészet közkinccs.”

Az aradiak eljárásában több örömem tellett, mint azokban a tervezetekben, amelyekre az eljárásuk vonatkozott. Nem szólt meg a pályázatban a nagy művészet, nem érvényesül benne az a nagy erő, amely a magyar építészetet legutóbb derekasan előre vitte. Alig-alig mutatkozik a tervekben az eredetiségre való vágyakozás, az újból való öröm; az a tudat, hogy a mai építészeti részese, nagyon is számottevő részese a szellemeket mozgató forrásnak. Javarásiuk becsületes, jóra való munka, egy részük merő szegényes gondolatbajosság. Van köztünk alapos iskolai dolgozat, van köztünk semmitmondó közönségség is. Az egyik-másikban szóhoz jut a művészet is, a modernség-re való igyekvés is, és az érdekes művészi törekvés is, amely jóvá akarván tenni a história stílusok magyarosítása dolgában elkövetett sok évszázados mulasztásunkat, magyarrá akarja tenni legalább a modernségünket. Ez az egynehány érdekesebb és értékebb tervezet kibékíthet valamelyest a pályázat sivárságával, de nem adja meg nekünk azt a tudatot, hogy a művészet dolgában megint előbbre jutottunk.

Építészeti tervek megbirálásánál a homlokzat képe nem lehet döntő elem. A homlokzat, a tagozás nőjön ki az alaprajzból. Legyen köztük a kapcsolat szerves, legyen amannak minden szépsége az alaprajz, a beosztás, a célszerűség diszes kifejezője. Az építészeti csak másodsorban dekoratív, első sorban azonban struktív. A homlokzat ne cifra, patétikus deklamáció legyen, hanem legyen az építménynek értelmes megnyilatkozása. Ha valahol szükséges az, hogy a szépség, értelmes is legyen, az építészeti kétszeres kellék ez. Ezek ugyan általános ismert tételek, a modern művészetnek valóságos közhelyei, hanem az ismétlésük nem fölösleges, amikor azt látom, hogy egy pályázat keretében milyen sokan nem vetnek ügyet rájuk.

E kellékek legszívlelésében elül jár „A hazáért” jeligés tervezet. Alaprajza klasszikusan egyszerű, világos. A testtévált építészeti célszerűség. Pedig az épület rendeltetése meglehetősen szétágazó. Nemcsak pantheon a vértanúknak, hanem helyet kell adnia három muzeumnak is, a városi könyvtárnak is, nagy hangversenyteremnek is. Ebben a tervezetben mind a hat különálló, könnyen hozzáférhető és mégis majdnem centrális elrendezésű. A pantheon dominál benne, elrendezés dolgában

te neki mutatni. Csak pár perc múlva birt erőt venni magán.

— No de ne bolondozz, pajtás, hiszen mi régi jó barátok vagyunk.

— Azokat a régi időket, kérlek, ha lehet, felejdsd el és bocsáss meg érte.

És Sós Pál emberfeletti erővel uralkodott magán, hogy a könyv el ne borítsa szemét.

— De pajtás, én igazán nem értelek, mire való ez a beszéd... Ha valamiben szolgálhatok, csak rendelkezéssel velem.

— Szeretnék a városhoz irnoknak bejutni. Ha szólnál érdekemben pár szót... a szegény megboldogult apám érdemeit is tekintetbe veszik talán... és a te nagy befolyásod.

— Hogyne, mindent megfogok tenni... kérlek, ne is beszélj többet a dolgról... Inkább gyere át, bevezetlek a feleségemhez, örülni fog ha megismer.

— Ebben a ruhában kérlek...

Egy pár perc alatt elborítá szemét a könyv, Sós Pál sem birt tovább uralkodni magán, a két férfi egymás vállára borulva zokogott.

Sós Pál tért előbb magához.

— Nézd, öreg, nekünk körülbelül egyforma természetünk van, választhatasz egyelőre valamit az én ruháim közül.

Es bevonta Palit a mellékszobába.

is. Szerves része, uralkodó eleme az épületnek, és mégis egymagában álló épületrész. Nem is dominálhat az aradiak emlékművében más, mint a hősök emlékének szánt csarnok. Mégis úgy látjuk, hogy a tervek jórésében vagy az emeletre került föl, vagy csak olyan elrendezése van mintha nem volna egyéb mint a sok helyiség közt valamelyik. A „Pantheon” jeligés tervezetben, amely pedig a kiválóbb pályatervek egyike, ennek a pantheonnak az elrendezése toldalékszerű. A homlokzatban még dominál, de már az alaprajzban nem uralkodik. Az előcsarnokba jövőnek visszafelé kell mennie hogy a pantheonba jusson: nem előtte van, nem magja a háznak. Ennek a tervezetnek az is hibája, hogy az ivszerű alaprajz folytán a csarnokok perspektivikus hatása csökkent, hogy általa a termék folyosószerűen batnak. A művész a javarészt a homlokzatnak szánhatta. Amelyet szépen képezett ki. Csak kissé sok rajta a nagy felület, amelyen a vonalos és sík ornamentikának nehéz lesz a feladata, hogy az üresség hatását leküzdje. Hibáztatom a muzeum helyiségének oldalvilágítását, mikor más elrendezéssel a fölülvilágítás is könnyen elérhető volna, és nem kellett volna a muzeumot kis szobákra elosztania. Az olyan különös hibák, hogy például az emeleten az ugynevezett illemhelyiséget a csarnok tengelyében helyezte el, s hogy emeleti erős falaknak hordását nem bizza a földszinti falakra, szinte érhetetlenek az olyan tervezetben, amely máskülömben mesterének alapos tudásáról tanuskodik. Az épület homlokzata magyaros. A Lechner Ödön megindította magyar modernség alkotása. A dekorációnak csak a ritmusát itélnem meg, hiszen a részletek az ilyen kisméretű rajzon nem érvényesülhetnek. Ez a homlokzat nem alkalmazott magyarság, hanem megértett és átértett magyar formaszépség. A monumentalitását a tulságos felületek zavarják, a földszintjén nyugtalanság uralkodik el, de festői hatása kétségkívül van. Az architektúra erre is törekedhetik, s a modernség egyenesen rászorítja a keresésére.

„A hazáért” jeligés pályaterv erős perspektivikus hatásokra törekszik. Például a fölül nyílt pantheonban, amelybe a magaságból a fölötte levő csarnok boltozata néz. A nagy tágas muzeumterem fölülvilágítottak és megadják annak a lehetőségét, hogy tetszés szerint más és más részhelyiségekre oszthassák őket. Ami a muzeális elrendezés ideálja. A jó térkihasználásnak egyenesen mintája ez a terv. A homlokzatot a vázlatos rajz csak jelzi. Szintén a magyar modernség művészkedik benne. Az oldalbejárók csarnokai a maguk szervesen toldalékszerűségével zavarják a homlokzat monumentalitását. Az, hogy milyen a dekorációja, a vázlatból nem látható, hanem a stíljére elég világot vet az a pongyola rajzolat is. Valamelyes különös eredetiség szólal ki belőle, valami önállóbb fölfogása a Lechner-architekturának.

Érdekes terv a „Tizenhárom oszlop” jeligés. Alaprajza romantikus. A festői hatás, a perspektivikus meglepés a célja. Ez a szép, újabb és újabb hatásokat kereső épület csupa kísérlet. A modernséget kereső művészek próbálgatása, hogy hogyan eleveníthetne föl régmúlt idegen elemeket, és hogyan boronálhatná őket össze a máris modernné lett elemekkel. Azokkal, amelyeket az angol, a belga és a bécsi modernség stilizált ujakká. Román és ókeresztény és szecessziós architektúra barátkozik e házon a magyarsággal. Olyan terv, amelyben a művészek, mikor dolgozott rajta, öröme telhetett. Poétikus elmésség, ötletben való gyönyörűség.

A *Libertas* jeligésű terv a klasszicitást szölkaltatja meg. Komoly munka, amelyben a művészi lelkes kegyeleté a főszerep, nem az eredetiségé. Alaprajza a jobbak közül való, a tervek kidolgozása megindítóan lelkiismeretes. A *Muzeum és Golgotha* jeligésű terv valóságos toronytölgés, māmora az ornamentikának. Csupa disz és deklamáció és alig egy két szótagnyi eredetiség. A *Lux* jeligésű terv a barokkizlésnek akar igazat adni. A nagy hangversenyterem uralkodik az elrendezésében, talán erre a teremre gondolván, adott házának színbázi külsőt a tervező. Szorgalom és lelkiismeretesség ez a terv. Az egyéniség, az új, a gondolat, vagy legalább ötlet, nem szólal meg benne. A többi pályatervben sem. Hanem a szorgalom és a lelkiismeretesség a művészetnek csak kedves eszköze, de nem maguk a művészet.

(Egyetértés.)

Az aradi *Kölcsey Egyesület* pályázatot irt ki az Aradon építendő 1848-as ereklyemúzeum épületének tervére. A pályázatot már az ősszel ismertettük lapunkban. Akkor annak a meggyőződésünknek adtuk kifejezést, hogy annak a gyökeresen magyar célnak csakis magyar izlésű épület felelhet meg. Most a pályaműveket Aradról véleményadás céljából felküldték a mérnök- és építészegyletnek, amely kiállította a terveket Örömmel jegyezzük fel, mint az általános izlés haladásának jelét, hogy a pályázatról megnyilatkozó bírálók hasonló nézeten vannak, mint mi. Egyértelműleg kiemelik a magyar izlésű modern pályaműveket. A „*Pantheon*”, „*A hazáért*”, „*A 13 oszlop*” és a „*13*” jellegű pályaművek nagy haladás tanúságai azon az úton, melyen a magyar építészek nemzeti vonásokkal ruházzák föl modern alkotásukat. Szükségessé tartjuk, hogy erre rámutassunk akkor, mikor az új műegyetem építésénél a közoktatásügyi miniszter szerencsés sugallatra szintén *magyaros izlésű* terveket kíván. Nincs messze az idő, mikor állami építkezéseink nem ügyes üzletemberek kulisszák mögött megszerzett vállalatai, hanem a magyar építészeti eredeti és nemzeti törekvéseinek a próbái lesznek. Az aradi ereklyemúzeum sem lehet olyan épület, a milyent bármelyik német városban tucatjával látni, hanem eredeti és magyaros, mint az a négy magyar izlésű terv.

(Magyarország.)

Az aradi *Kölcsey-egyesület* pályázatát irt ki az Aradon emelendő kultur-palotával kapcsolatos, a 18 vértanu emlékének emelendő pantheon terveire. A *Kölcsey-egyesület*, szakvélemény meghallgatása végett, a terveket a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletbe küldte. A tervek most vannak ott kiállítva, s általában mondhatjuk, hogy e szép és nem könnyű feladatra sok sikerült megoldású és gondal megrajzolt terv érkezett be. A „*Pantheon*” jellegű művet említjük legelől, mint a magyar stílus harcosát. Az oldalszárnyakat nagyon finoman oldotta meg, csak kár, hogy a középrészt, mint a pantheon tulajdonképeni részét, sehogysem tudta az oldalokkal összhangba hozni. Az alaprajza szép világos, de nem felel meg a programnak, amennyiben azon határozott követelménynek, hogy a hangversenyterem és múzeum helyiségeibe a pantheon érintése nélkül lehessen jutni, mintegy a kegyelet megóvása végett, alaprajzában kifejezést adni nem tudott. „*Kegyelet*” jellegű terv talán egyedüli, mely alaprajzában, a fenti program követelményeinek egy ügyes oldalbejáráttal teljesen eleget tett. De egészben véve is értelmes tervezőre vall. Homlokzata klasszikus renaissance izléssel megoldva, helyesen kifejezésre juttatja a kegyelet-szerű pantheont.

Hasonló stílusban a „*Libertas*” jellegű terv is igen szépen megoldva, csak a keskeny kupolája sikerült kevésbé. Alaprajzi elrendezése nem rossz, azonban ismét a pantheon körül viszi a közönséget a muzeumba. — Nagyon szép, magyar stílusú homlokzat angol befolyással a „*Hazáért*” feliratu terv, egy kissé nehézkes kupolával, hasonló alaprajzzal, mint a „*Pantheon*” jellegű, de még kevésbé helyes megoldással, de nem rossz alapeszmével. Igen rdekes, lehet mondani excentrikus, de helyesen és szépen megoldott terv a „*13 oszlop*” jellegű.

A többi tervek is tartalmazzák alaprajzi vagy homlokzati megoldásban egy-egy ügyes motívumot. A pályázat eredményét összegezve, dacára a szép magyaros kísérleteknek, igazságosan mégis csak a klasszikus irányé a babér, mert ez felel meg legjobban egy kegyelet-szerű monumentális alkotásnak.

TÁVIRATOK.

Az angolok ellen.

Washington, január 24. A szenátusban *Teller* szenátor szóba hozta *Sheepers* bur parancsnok kivégzését és azt mondta, hogy *Anglia* ezzel megszegte a *genfi egyezményt*.

Katasztrófa egy diszszemlén.

Szentpétervár, január 24. A „*Birsevija-Vjedomoszti*”-nak jelentik Bjelgorodból (kurszki kormányzóság): Mikor a katonaság e hó 19-én a vízkereszt ünnepe alkalmával tartott disz-

szemléről zeneszóval hazatért, egy kocsinak a lovai a szokásos puskalövésektől megbokrosodtak és nekimentek a katonaságnak. Tizenöt ember többé kevésbé súlyos sérülést szenvedett.

Ingyen kenyér!

— Ujabb adományok. —

Arad, január 24.

A szegények nevében a hála és köszönetben szinte kimerítettük a szótárunkat, de érezzük, hogy a gyámoltottak háláját és köszönetét csak igen halványan tudtuk visszatükröztetni.

Gyakran keresik fel szerkesztőségünket elagott munkaképtelen szűkölködők, hogy köszönetüket elmondják, hálálkodó levelekkel pedig valósággal elárasztanak bennünket a gyámoltottak s keresetlen szavakkal köszönik meg a könyörületes emberek segítségét. Elpanaszolják keserveiket, elmondják, hogy elpusztultak volna, ha nem sietnek jótékony kezek a támogatásukra.

Ma is kaptunk egy ilyen levelet. Így bangzik: „Az Isten áldása kísérje a szegények istápolójának minden lépést. Én szegény ügyefogyott öreg ember vagyok. Sanyarogtam, éheztem, de a jó szívű emberek kegyelméből már nem éhezem. Áldja meg őket az Isten, mint ahogy meg is fogja áldani. *Kaszás Pál*.”

A kenyeres bolt mai forgalma *kétezer* adag kenyér volt. Megállapítható immár, hogy a kétezer szám körül forog a jelentkezők mennyisége naponta.

Nagyobb szabású adakozással járult mai gyűjtésünkhöz az *Arad Csanádi Egyesült Vasutak műhelyszemélyzete*, honnan ma 24 korona 20 fillért kaptunk az ingyen kenyér céljaira.

A mai adakozások részletes kimutatása itt következik:

	Korona
<i>A Cs. E. V. műhelyszemélyzete</i>	24.20
<i>Lamberger Lajos</i>	10.—
<i>Grosz Miksa gyűjtése</i>	11.—
<i>Grosz László gyűjtése</i>	6.24
<i>Löwy Vilmos gyűjtése</i>	2.30
<i>Blau Lajos gyűjtése</i>	1.81
<i>Sonn Béla gyűjtése</i>	1.40
<i>Böhm Jenő gyűjtése</i>	—10
Mai gyűjtésünk eredménye ...	57.05
Hozzáadva a tegnapi kimutatott	3189.23
Eddigi összes gyűjtésünk ...	3246.28

Grosz Miksa gyűjtése. L. la néni 30, B. M. 40, egy énes 20, P. S. 40, B. L. 20 fillér, Walder Gyuláné 3 kor., C. V. 4 kor., N. N. 40, G. G. 10, I. D. 20, N. I. 10 K. Gy. 10, N. N. 1 kor., F. L., N. N., C. M. I. 10—10, C. P. 20, L. P. 10, *Osszesen 11 kor.*

Grosz László gyűjtése. N. N. 10, N. N., K. Gy., H. O. 20—20, G. I. 10, Lázár Géza és Margit 20, Benkő Dezső 20, János 30, B. 40, Olivashatlan 20, M. S. 20, N. N. 10, Grosz László és Mihály 10, K. K. 10, Anna 20, Rubben Ernő 40, Lala 20, Olivashatlan 40, N. N. 20, N. N., N. N., N. N. 10—10, N. N. 20, N. N., N. N., Olivashatlan 10—10, N. N. 20, N. N. 20, Magda 10, N. N. 10, N. N. 20, Vézner Vilma 60 fillér. *Osszesen 6 kor. 24 fillér.*

Löwy Vilmos gyűjtése. N. N. 4, Löwy S. R. 10, Szőke Flóra 40, S. S. 10, N. N. 10, Csala Gábor, Fischer Jánosné, N. N., M. M. 20—20, Kallop Jánosné 40, B. M. 10, N. N. 20, Löwy József 6 fillér. *Osszesen 2 korona 30 fillér.*

Blau Lajos gyűjtése. N. N. 20, B. M. 20, M. F. 10, N. N. 5, N. N. 4, N. N. 10, N. N. 10, N. N. 2, Guttmann 5, Hauss Lajos 5, N. N. 10, Dangi Kivira 20, K. B. 20, Bruck Jakabné 10, Berger K. 10, Perger 20 fillér. *Osszesen 1 korona 81 fillér.*

Sonn Béla gyűjtése. Kronstein 10, Blau Sámuel 10, Geller, Berger Albertné, Hámédi Ferenc, N. N. 20—20, B. M. 10, Halmay 20, N. N. 10 fillér. *Osszesen 1 kor. 40 fillér.*

Böhm Jenő gyűjtése N. N. 10 fillér.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: A vesztaaszüzek, operette. (Páratlan bérlet.)

Vasárnap: Délután: San-Poy, operette. Este: A vesztaaszüzek, operette. (Páros bérlet.)

A vesztaaszüzek.

— Bemutató előadás. —

Aki ma este bent volt a színházban, az egy nagyon sajnálatos jelenségről vehetett tudomást; oly jelenségről, melynél fogva magasra törő tehetség a modern elfajult érzésnek, helyesebben izléstelenségnek rabja lesz. Le Reyés Clerice nak hívják a Vesztaaszüzek zenéjének genialis szerzőjét, aki szép zenei tudását annak az Istennőnek szentelte, aki a legalacsonyabb nemtője, akinek szolgálatába a legundokabb hetairák szegődtek a jó izlés, a szemérmetség sárba tiprása céljából.

Hát csak ugy érvényesülhet ma a zeneköltő, ha oly szöveghez fordul, mely utálatosságával lépten-nyomon megbotránkoztat?

Amit a vesztaaszüzek szövege nyújt, abba már a közrendészetnek kellene beavatkoznia. Szinte neveléses, hogy a közszemérem elleni kihágásokat a törvény szigorúan bünteti, a vádhatóság hivatalból tartozik azokat üldözni és az állampolgár keserűen megszenvedi, ha annyira megfélemedeznek magáról, hogy ezen törvényparagrafusokra ütközik.

Amit tehát a törvény üldöz, amit az egyes állampolgár a törvény büntető ereje folytán súlyosan megszenved, arra szabadalma volna a színháznak, a kulturintézménynek, a nevelő, a nemesítő, nagy nemzeti missziót teljesítő faktornak? Ezt csak a mostani színházi regime hirdetheti, mely előtt nem lehet más, mint anyagi haszon, bármi áron.

A fővárosi sajtó meg nem bocsájtható bünt követ el, hogy az ily szövegek ellen a legvehemensebb harcot nem indítja. Erős megrovás illetheti azonban azokat a fővárosi lapokat, melyek az operet legszemérmetlenebb szövegét le is nyomtatják és egyéb mondanivalójuk nincs arra, minthogy bizony kicsit erős.

A zenéje szép ennek az operetnek s inkább a vig opera felé hajlik. A zene érvényesülésére a subrett kevés, ehez drámai énekesnő és énekes szükséges és ily arányban énekelni tudó kar és teljes zenekar. Miután nálunk ez mind hiányzik, nem is érvényesülhetett tökéletesen az operett zenei szépsége, s így nem is kaptunk kárpótlást a szöveg garázdálkodásával szemben.

Felhő Rózsi (Cypris) kedvesen játszott, csinosan is énekelt; meglátszott rajta, hogy ambícióval készült e szerepre. Ha azonban sikere nem nevezhető teljesnek, azt hibául felróni nem lehet, mert hisz ő nem drámai énekesnő. Dicséretes volt alakításában mindenesetre az, hogy diskrét iparkodott lenni és hogy nem aknázza ki azt, amit a szerep utasításai mereven előírnak. Több ízben meg is tapsolták, virágot is nyújtottak neki.

Komlósi Ilonka (Pyrogena) igen kedves volt. Ez a kedvesség ugyan nem illett ahhoz a hölgyhöz akit alakított, ahhoz a szavakhoz a miket kiejtett és azokhoz a cselekedetekhez, melyek már minden határon tulmennek. Ebben az esetben ez megbocsájtható, sőt dicséretre méltó volt. Ő is énekelt, még pedig igen kedves dalokat; hogy ezek szintén nem érvényesültek, arról ő sem tehet, hisz ő nem énekesnő és nem is aspirált sohse arra, hogy annak tartassék. Nálunk azonban szabály, hogy mindenkit éppen arra a szerepkörre alkalmazzák, a melyre sem tehetségénél, sem egyéniségénél fogva nem hivatott.

Tolmáyné ismét elementumában volt. Erős komikummal dolgozott, amit a közönség hálaosan fogadott.

Nagyobb szerephez jutott *Haidt Margit* (Bachis) és ez az ő szerencsétlensége. Miért is énekelte, mikor nincs színpadra alkalmas hangja?

Rosszul fogta fel szerepét *Rubos* is. Ő mint Diagenes minden inkább volt, csak nem szimpatikus — és ez már elhibázott dolog. *Arkossy*-nak nehéz szerep jutott — az ő bari-tonja alig tud megküzdeni az ily nehéz feladattal — mindamellett dicséretes volt játéka és éneke.

A legjobb alakítás *Polgáré* (Patueles) Az övé a legnagyobb érdem — ő volt a legkimagaslóbb alak, kinek játéka, éneke, mimikája, sőt maszkja is kifogástalannak volt mondható. *Nemess* is jó volt — ellenben *Fenyéri* örmény augurja egyhangu — jó részben unalmas — de maga a szerep sem különb.

Dicséretet érdemel *Dienel* karmester, aki azzal a szerény eszközzel, mely rendelkezésére áll, sokat tudott elérni.

A vestaszüzek így vonultak be a mi színpadunkra és reméljük, nem soká fognak itt időzni. *Carolus.*

* **A diva kosztümje.** *Pálmay* Ilkával történt tegnap este Pécsen, ahol a *Nebántsvirág* cím-szerepében kellett volna vendégzerepelnie: A közönség a szép színházi estre csakhamar elkapkodta a jegyeket s a diva is nagyban készülődtött az előadásra, midőn észrevette, hogy a kis *Denise Flavigny* kosztümjeit Budapesten felejtette. A rossz hírt azonnal közölte a színgazdátóval, mire megindult a hajszja egy piros huszárnadrá után, melyre a divának a *Nebántsvirág* harmadik felvonásában feltétlenül szüksége van. Piros huszárnadrágot szép aranyos sujtással nem egyet, százat is találtak, de egyik sem illett a diva természetére. Szűk volt valamennyi. Ezek után nem maradt más hátra, mint Budapestre telegrafálni az ott felejtett öltönyöket. Am a kis *Denise* rubácskái és huszárnadrágja csak a mai nap folyamán érkeztek meg Pécsre s ezért tegnap este, a közönség nagy bosszúságára, nem tarthattak előadást.

* **Ondricsek nagy hangversenye.** a művész betegsége miatt, február hónapra elhalasztatott. Jegyek meg kaphatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében.

A sátoralja-ujhelyi választás.

(*Petície a Kurian.*)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 24.

A sátoralja-ujhelyi választókerületben 1901. október hó 2-án folyt le az általános képviselőválasztás. Két jelölt között folyt a küzdelem: *Dókus Ernő* kormánypárti és *Buza Barna* függetlenségi jelölt. A választás eredménye az volt, hogy *Dókus Ernő* 984, *Buza Barna* dr. 916 szavazatot kapott s így *Dókus* lett 68 szavazattöbbséggel a kerület képviselője.

Csapó Lajos és társai kérvénnyel támadták meg a választást, etetés-ítatás és vesztegetés címén. A petíció azonban id. *Metzner Gyula* választási elnök és *Miklóssy István* helyettes elnök ellen is irányul, akik — a kérvény szerint — számos visszaélést követtek el.

A petíciót ma tárgyalta a kir. Kuria I. választási tanácsa *Paiss Andor* elnöke alatt. A kérvényezők meghatalmazottja *Fried Lajos* dr. sátoralja-ujhelyi ügyvéd, a választást *Nagy Dezső* dr. védi; a megtámadott választási elnök és alelnökök védelmüket személyesen kívánják előterjeszteni.

Alaki kifogás a kérvény ellen nem emeltetvén, *Fried Lajos* dr. ismertette a petíció tartalmát. Mindenekelőtt kijelenté, hogy a petíciónak a feltételes érvénytelenségi okokra alapított részét elejti, s csupán a feltétlen érvénytelenségi okokat kívánja tárgyalás alá bocsátani. Ezek közül kiemeli, hogy a képviselő számos választónak szivart és pénzt osztogatott azért, hogy reá és ne *Buza Barnára* szavazzanak. Valahányszor kortesutra ment a képviselő, zsákokban vitte magával a szivarokat s egy helyütt, hogy a szivarszállítást elpalástolja, a szivarokat — koporsóba rakták s úgy vitték faluról-falura. Disznótör is volt a *Dókus* választói számára.

A színházban nagy pártvacsora volt, amelyen *Dókus Ernő* is résztvett. A választási elnök a képviselő javára meghamisította a választás eredményét. A kordonok felállításában is nagy részrehajlás mutatkozott a *Dókus*-párt

javára, mert míg ezek szabadon járhattak-kelhettek, a *Buza*-párt embereinek két kordont kellett áttörniök, míg tanyájukra jnhtak. A *passpartout*-k kiosztásánál is megrövidült a *Buza*-párt. A kérvény egy sereg tanut hoz fel arra is, hogy a választási elnök az egyik kocsis utasairól letépte a *Buza*-párt jelvényeit, s helyükbe tüzvén a *Dókus*-pártét, odaterelte őket a kormánypárt-tanyájára. Hasonlóképp szabálytalanságokat követett el a választási alelnök is. Mindezen felhozott adatok alapján kéri a vizsgálat elrendelését, s azután a választás föltétlen érvénytelenítését.

Ezután *Nagy Dezső* dr. választásvédő terjesztette elő védelmét, mire a tárgyalást holnapra halasztották.

Holnap *Metzner* választási elnök fogja védelmét előterjeszteni.

A leégett Concordia.

(*Két tüzoltó halála.*)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 24.

A Soroksári-ut külső részén, a malmok és gyárak környékén ezernyi nép állja körül a *Concordia*-gőzmalom elhamvadt épületeit. Az óriási épülettömb még ma délben is füstölög, sőt minduntalan veres lángnyelvek is törnek elő, amint az izzó zsarátnokok a tüztől amugy is áthevített gyulékony anyagokhoz érnek. A malom telepe a pusztulásnak szomorú képét mutatja. Ahol a napokban még négyszáz szorgalmas munkáskéz dolgozott éjjel-nappal szakadatlanul, ott ma agyoncsigázott, bőrig ázott, megsebesült tüzoltók és a rendre felügyelő rendőrök erejük végső megfeszítésével igyekeznek megmenteni mindazt, amit az éjsötétben, gonosz kezek munkája révén keletkezett rettenetes tűz el nem pusztított.

A tűznek, a melyhez fogható nagy veszedelem tiz esztendeje nem volt a fővárosban, két emberélet is áldozatául esett, *Szmilko* és *Herzog* városi tüzoltók, akik mint elsők fogtak neki az oltásnak, nyomtalanul eltűntek. Minden valószínűség a mellett szól, hogy a két bátor ember a törmelékek között lelte halálát.

A kár óriási. A malom négy millió koronára volt biztosítva a *Foncière* pesti biztosító-intézetnél, de a biztosításban az összes nagyobb tüzkárbiztosító-intézetek részesednek.

A tűz — mint ezt már jelentette az *Aradi Közlöny* — éjjel után negyed két óra felé ütött ki a főépület északi szárnyának ötödik emeletén.

Az éjjeli őrk figyelmeztetésére a portás a tüzet tüstén jelezte a tűzörségnek, a gyárban lakó egyik igazgatónak s néhány perccel később a gyár minden munkása az udvaron volt, hogy az oltást megkezdje. A tüzoltók központi őrségén *Szcerbovszky* főparancsnok maga vette át a vezényletet. *Janicssek* tüzfelügyelő és *Blaschnek* segédtsízt vezetése alatt kiküldte a tűz helyére a IX. kerület 8, az a VIII. kerület 8, a VI. kerület 8, az a V. kerület 16, a X. kerület 8 és a központi őrség 29 emberét, tizennégy szerkocsival és a nagy gőzszivattyúval. Elsőnek a IX. kerület őrsége érkezett ki a tüzhöz.

Chlavacska Ferenc őrparancsnok, *Kovács* István csővezető és *Herzog* és *Szmilko* tüzoltók nekitámasztották a nagy tolólétrát a Dunára néző magas falnak és a két tüzoltó csakhamar elérte a létra legfelső fokát, a honnan az ablakon keresztül akartak behatolni a lángtengerben álló padlásba. Követte őket ugyanazon a létrán az őrparancsnok és a csővezető.

Ebben a pillanatban egyszerre nagy robbanás zaja halatszott. A padláson felhalmozott óriási liszt készlet felrobbant s a nagy légnyo-

más elszédítette a négy bátor tüzoltót. Az őrparancsnok és a csővezető elájult és leesett a földszintre, a hol a mentők menten ápolás alá vették őket. *Herzog* és *Szmilko* ellenben, a kik már a padláson voltak, nem tudtak menekülni. A nagy hőség és a robbanás nyomán leszakadt a padlás boltozata és a két embert a lehulló törmelékek eltemették. Mentésükre gondolni sem lehetett, mert *Chlavacska* őrparancsnok csak nagy sokára tért magához és ő lévén parancsnok, más nem tudhatta, hogy *Herzogot* és *Szmilkot* hova vezényelte.

A gyár személyzete, a munkások és a gépház emberei rém módon megijedtek. Összevissza futkároztak, de a mentéshez alig fogtak. Az oltási akció rendszeresen csak akkor vette kezdetét, a mikor *Janicssek* és *Blaschnek* vették át a vezénylest. Ekkor a városi tűzörség megszaporodott az önkéntes tüzoltók 24 emberével és mindössze, a tiszteket nem számítva, százegy tüzoltó dolgozott a veszedelem lokalizálásán.

A tűz rohamosan terjedt. Tiz-tizenöt perccel azután, hogy a tüzoltók kiértek, az északi épület közepe is kigyuladt. *Blaschnek* segédtsízt, *Vamosi* őrparancsnok és *Hegedüs* tüzoltó erre a helyre siettek. Nagy munkával behatoltak az épület földszintjére, de ott korom sötétség fogadta őket. A munkások menekülésük közben mindenütt eloltották az égő biztonsági lámpákat és a tüzoltók csak nehezen találtak meg a tüzcsapokat. Végre heillesztették a csöveket, felnyitják a csapot s ekkor észrevették, hogy a csapból egy szemernyi vizet sem kapnak. Hamarosan megtudták ennek az okát is. A gépész, mikor a tűz kiütött, ijedtében kimenekült a gépházról, a melyet pedig akkor még nagyobb veszedelem nem fenyegetett és nem hozta működésbe azt a gőzszivattyút, a mely a vízcsapok vezetékeit látja el vízzel.

A tűz a főépületből átsapott a jobb oldali raktári helyiségekbe. Ott óriási készlet van felhalmozva. A raktár legelején hatvanezer zsák liszt feküdt, egymillió négyszázezer korona hozzávetőleges értékben. A lisztraktár mellett van a korpa s a raktár legvégén álló silosban a nagy buza készlet.

A tüzoltók az a része, a melyik nem a szomszédos épületek megvédésén dolgozott, erre nagy erővel fogott hozzá a raktár épület tüzének lokalizálásához. Ez azonban teljesen hiába való erőfeszítésnek bizonyult. A liszt, korpa és buza tömeg minduntalan újabb robbanással jelezte a tűz terjedését.

A délelőtt folyamán a tüzoltók felett a parancsnokságot *Markusovszky* Béla parancsnok vette át, a rendőrség részéről *Bossányi* rendőrfelügyelő van jelen. A tüzoltók bőrig ázva, fáradtan, elcsigázva dolgoznak, de a tűz két-három hétnél előbb végleg elnyomni nem lehet.

A biztosító intézetek részéről *Reich* Dániel, a *Foncière* helyettes-igazgatója van jelen, a ki a kárt hozzávetőleg két és fél millió koronára becsüli. Ez az összeg azonban csökkenhet az által, ha a készletet, a melyet most még a tűz emészt, az elpusztult raktárhelyiségekből kihordják.

A délelőtt folyamán *Bakonyi* Gyula 29 éves tüzoltót az égőliszt a szemén sebesítette meg. A munkások közül hárman jártak szerencsétlenül. A mentők az egész nap folyamán permanenciában voltak.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az aradi nemzeti szövetség munkásképző intézménye vasárnap, f. é. január hó 26-án, délután 4 órakor a templom-utcai polgári fiúiskola dísztermében tartja tizedik szórakoztató és szakelőadását. Műsor: 1. Eji varázs. Stroch-

tól, Enekli a wagonyári magyar dalkör. (Karnagy Szilágyi Gyula ur.) 2. Szavallat előadja Batta Béla ur. 3. Szakelődás: Fény- és árny képek a hazai történelemből. Tartja Kara Győző főgymnáziumi tanár ur. 4. Monológ. Előadja Rákóczy Béla ur. 5. Magyar népdalok. Angyal Armadtól. Enekli a wagonyári magyar dalkör. (Karnagy Szilágyi Gyula ur.) Belépés díjtalan. Ezen előadásra Arad város hazafias iparosságát és munkásait ezennel meghívja a Munkásképző Intézmény Elnöke.

(*) Az Erzsébet jótékony asztaltársaság szombaton este a Mirtl-féle vendéglőben rendszeres heti értekezletet tart, melyre ez uton is meghívja a t. tagokat az elnökség.

Az Ipar- és Kereskedelmi Bank válsága.

(Főhívás a részvényesekhez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 24

A budapesti Ipar és Kereskedelmi Bank válsága köztudomású. Most egy meghívó került a kezünkbe, melyet körülbelül egy hónappal ezelőtt küldött szét egy bizottság, mely a részvényesek egy részéből alakult. A meghívót, illetve felszólítást itt közöljük:

A Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank Részvényeseinek.

A Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank részvényeseinek Budapesten, folyó évi november hó 24-én tartott értekezlete által kiküldött bizottság első sorban a bank igazgatóságához fordult, melylyel folyó hó 27-én több órán át tárgyalta is. Ezen tárgyalásról jegyzőkönyv vétetett fel, a melyet a bizottság minden tagja aláírt. A bizottság látni kívánta a bank vagyoni állását s e célból betekintést kért a könyvekbe, hogy az akciók betekintésének ugymint a „váltótárca“, az előlegek értékpapírokra és különféle követelések bonítására nézve meggyőződést szerezhessen. E kívánságnak az igazgatóság nem tett eleget s csupán arra szorított, hogy a bank két ugynevezett üzleti tételéről felvilágosítást nyújt.

1. A román petroleum vállalatra nézve az igazgatóság maga beismeri, hogy ezáltal az intézet szerencsétlen helyzetbe került, mert az alapítóke nagy része vagyis 17 és félmillió korona ezen a törvény- és alapszabályokba ütköző külföldi vállalkozásban van lekötve. A Roumainien Oil Trust papírjaiba, ugyanis — a mely papírok a világ egyetlen tőzsdéjén sincsennek jegyezve — 9 és fél millió korona van befektetve; még pedig lombardmivel utján úgy, hogy a papírok névértékének átlag 70 százaléka lett előlegezve. Ezenkívül a bank az Etoile Roumainnek 8 millió korona folyó számla kölcsönt adott. A bizottság azon kérdésére, hogy a 8 millió mivel van fedezve, az igazgatóság kijelenti, hogy erre *semmi fedezet nincs*. Az egész petroleum-üzletet az igazgatóság maga nagy szerencsétlenségnek mondja.

2. Az egyesült Építő és Iparvállalat (Haas és Deutsch-féle) nézve kijelenti az igazgatóság hogy itt 2 egynegyed millió koronával van érdekelve s ebből nagy rész szintén el van veszve, mert az átvett aktívák között levő Drasche-féle részvények nem értékesíthetők; a Holtzspach-féle nagy követelés semmit sem ér, 15 milliónyi vicinál vasuti elsőbbségek pedig legfőkébb 40 százalékot érnek, mert 2 százalékot jövedelmeznek.

A bizottság azon kérdésére, hogy mi indíthatta a vezetőséget ezen vállalkozásban való részvételre, mikor sokan előre látták s figyelmeztették is az igazgatóságot arra, hogy ez rossz üzlet; az igazgatóság azt feleli, hogy a Wiener Bankverein engedett át 10 százalékos részesedést s hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi bank lovalta bele az intézetet.

A bizottság, amelynek már nem volt alkalma a banknak többi, szintén kétes értékű következő üzletei fölött tárgyalni, u. m. a zalaiznai kénkvand ipar részvénytársaság, a Klotild vegyipar részvénytársaság, a régen megbukott, de még föl nem számolt Fischer-féle majolika részvénytársaság, az angyalföldi telekmanipuláció, a Metropolitan vasműveletek stb. — így is igen elég szomorú képet nyert az intézet vezetéséről és vezetőségéről. S mivel az

aktívák három főtétele, amelyek kerek 37 milliót tesznek, teljesen homályban maradt, a bizottság, a melyek az igazgatóság az udvarias és szánalmas elbeszélésekkel, sőt félrevezető adatokkal akart kielégíteni és a nyakáról lerázni: arra érezte magát indíttatva, hogy a részvényeseket egy rendkívüli közgyűlésre sürgősen összehívja, abban a meggyőződésben lévén, hogy a részvényesek az ők kárára elspekulált pénzek egy részéhez csak úgy juthatnak, ha a még most is működő s az utolsó öt év alatt elillant igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokat *egyetemleges felelősségre vonják* s hogy az eltékozolt összeget minden törvényes eszközzel visszakövetelik.

Felhívjuk tehát a t. részvényeseket, hogy a részvényeiket a rendkívüli közgyűlés sürgős összehívása végett Rhórer Géza kir. közjegyző urhoz (Budapest, Erzsébet-körut 27.) haladéktalanul küldjék be. Egyébként minden tekintetben tájékoztatást nyújt. A bizottság.

Budapestről jelenti tudósítónk: Illetékes helyről beszerzett tudakozódás alapján közölhetem, hogy a Magyar ipar- és kereskedelmi bank igazgatósága, igazgató-tanácsa és felügyelőbizottsága egyes lapok támadásaival szemben a február hóra egybehívandó rendes közgyűlésen fog alkalmat venni magának arra, hogy az egybegyűlt részvényesek előtt — mint akik egyedül hivatottak működésük fölött bírálatot gyakorolni — a bank egész ügykezelésének nyílt és legrészletezettebb előterjesztése által mutassák ki a működésükről terjesztett vádak és rágalmak teljes alaptalanságát.

Merénylet a görög király ellen.

(Az életmentő udvari kertész.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 24.

Athénben ma egy eddig ismeretlen ember csaknem végzetes kimenetelű merényletet követett el György görög király ellen. Budapesti tudósítónk az esetről a következőket táviratozza:

I. György görög király Athénben, a falernói kertben szokott sétáját végezte ma, a mikor egyszerre rávetette magát egy ismeretlen ember és felemelt kését belé akarta döfni. A legutolsó pillanatban az udvari kert felügyelője rávetette magát a merénylőre, miáltal a merénylet meghiúsult.

A merénylő most a kertészszel kezdetű dulakodni, és eközben a kertészt életveszélyesen megsebesítette késével. A kertfelügyelő eszméletlenül terült el a földön. A merénylőt letartóztatták.

Viselkedése és heszéde arra mutatnak, hogy a merénylő örült.

A görög király nem valami rózsás életet él Görögországban. Idegen eredete, és az a körülmény, hogy az új görög királyság alatt Görögországban rendetlen és ingatag viszonyokat teremtett, sokak előtt népszerűtlenné, csaknem gyűlöltté tette. Mikor pedig a Görög-Török háború szerencsétlen kimenetele miatt bűnbakot kerestek Görögországban, Athenben nagy utcai tüntetéseket rendeztek György király és családja ellen. Az elkeseredett nép fölkelést akart szervezni, s nem egy soványsza annyira ment, hogy detronizálni óhajtották volna az uralkodó családot.

A görög király akkoriban meglehetősen veszély között élt, úgy, hogy az európai fejedelmek már hajókat készítettek küldeni a görög partokra, hogy arra az esetre, ha a királyi család menekülni akarna, erre mód adassék neki.

György görög király 1845-ben, mint Vilmos dán herceg született és 1863-ban választott I. György néven Görögország

királyává. 1867-ben nőül vette Olga orosz nagyhercegnőt, akitől négy fia született: Konstantin, a trónörökös, György, Miklós és Endre hercegek.

György herceg, aki jelenleg kréta kormányzója, egy merénylet alkalmával Miklós orosz cárnak életét mentette meg. A cár akkor, még mint trónörökös Japánban utazott, s egy fanatikus ember baltával támadta meg. Az ütés a fejére volt irányítva, de György görög herceg, aki atléta természetű, erős ember, botjával felfogta a csapást.

György herceget az orosz udvarnál, azóta úgy tekintik, mint a cár életmentőjét.

Mint becsi tudósítónk a késő éjjeli órákban telefonálja, a görög udvar a merénylet valódi tényállását mindenképpen takargatni igyekszik. Ebből a célból egy nem éppen érdektelen mesét gondolt ki a görög udvar jó fantáziájú sajtó-irodája.

A görög udvari iroda meséje a következő: A múlt héten György király, a királyné és a hercegek Athénbe érkeztek, ekkor megtekintették a falernói állatkertet. Mig a királyi család egy súlyosan megbetegedett orosz lányt nézett meg, addig a király egy strucc ketrecéhez ment. A mint belépett az elkerített helyre, a struccmadár a királyra rohant. A király hátrált és Germanos dr. az állatkert felügyelője akadályozta meg, hogy a madár a királyt megsebesítse. A felügyelő kezein súlyos sebeket szenvedett a madárral folytatott küzdelme alkalmával.

A mese elég regényes, csak egy kissé valószínűtlen.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 25. Táncestély a várbeli tisztli kaszinóban.
Január 26. A pécskai függetlenségi olvasóköri táncvigalma (Pécska városi vendéglő.)

A nőegylet bálja.

— Hangverseny, tombola, tánc. —

Arad, január 24

Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület február hó 9-én, vasárnap este rendezi a Fehér Kereszt nagytermében ideai bálját.

A táncmultság, mely harmadik elítbálja lesz az ideai farsangnak, hangversenynyel és tombolával lesz összekötve.

A rendezőség már szétküldötte a meghívókat, kéri azonban a közönség közül azokat, kik meghívót még nem kaptak, de arra számítanak, hogy eziránt a rendezőséghez sziveskedjék fordulni.

Ami a bál előreátható sikerét illeti, arról felesleges írni. Hauser Károlyné elnöknő annyiszor megmutatta már, hogy milyen kiváló táncmultság-szervező, hogy az ő személye magában is sikert jelent.

Mellette áll a nagy rendezői gárda, melynek vezetői és nő-tagjai ezek:

Csernovics Diodor, bál-biz. elnök. Laczay Endre, pénztárnok. Dálnoki Nagy Lajos, Millig József, alelnökök. Korács Vince titkár. özv. Andrányi Károlyné, Avarffy Imréné, özv. Baross Ferencné, báró Bánhidly Antalné, özv. Boros Bérniné, Csernovics Diodorné, Czeiler Gize la, Fábrián Lászlóné, Fischer Irén, Friebeisz Miklósné, Halmay Andorné, Habereger Györgyné, Hász Sándorné, Heinrich Sándorné, Hermann Gyuláné, Herzné Pollák Helén, Hegedüs Lászlóné, Jakabffy Dezsóné, özv. Junga Sándorné, Keresztes Gyuláné, Kristyó Jánosné, Laczay Endréné, Lamberger Lajosné, Liphay Györgyné, Lőcs Rezsóné, Lukácsy Lajosné, Lukács Gyuláné, Marschall Lajosné, Millig Józsefné, Moli-

torisz Vilma, Oncu Miklósné, Reicher Károlyné, özv. Rónay Jánosné, Robitsek Agostonné, Schusztör Henrikné, özv. Salamon Samuné, Sármezey Endréné, Simon Karolin, Steinitzer Lujza, Szathmáry Gyuláné, Szalay Antalné, Szucsú Jánosné, özv. Szucsú Aurélné, Tagányi Istvánné, Tagányi Sándorné, Tiszti Lajosné, Tisch Mórné, özv. Treitler Antalné, Urbán Ivánné, Vásárhelyi Janka, özv. Végh Aurélné, Világh Lajosné, Walder Gyuláné, Wadowsky Gusztávné.

(=) **Az aradi pincérek bálja.** Az aradi pincérek is ki akarják venni részüket az ideai farsangból. Nagyszabású bálát rendeznek, mely egyik érdekes mulatsága lesz az ideai farsangnak. A rendezőség a napokban ül össze gyűlésre, melyen a propozíciókat fogják megejteni és kitűzik a mulatság idejét.

(=) **Egy 20-ik százédbeli bál meghívó.** E remek, hiúságban és nagyozásban oly tündöklő és boldog kor hamisítatlan bélyege van ráütve azokra a bál meghívókra, melyekből néhány darab Aradra is jött most mutatónak Budapestről. Az ottani jurista-bál meghívója ez, mely nem kevesebb mint 12 oldalas. A jó vidéki ember tündödvé kérdezi: miért olyan bőven adják e bálra a cifra, drága papírost? Nincs ezen, kérem, egy ujjnyi hely sem üresen: tele van az nyomtatva a *bálrendezés névsorával*. Olyan rekord ez egy bálrendezés nagyságában, aminőt a világ egyetlen egy nemzete se produkált még. Ebben le nem pipálják sem a kontinensen innen, sem túl a magyart. De hát ismerjük a bálrendezésben korszakos meghívót. A meghívó első része az *ötszáznegy elnök* nevet tartalmazza, élükön a vezető elnökök. A második rész élén az ifjusági elnök neve szerepel *64 elnök, 15 titkár, 16 jegyző és pénztáros társával*. A harmadik részen a többi *512 rendező* neve olvasható. A meghívó 12 oldalas és összesen *1112 nevet* foglal magában. Ezt csinálják utánunk a tisztelt Mr. Schwabék, az amerikai acél-trusztók.

Milán király végrendelete.

(Ki legyen Sándor felesége? — Barátság Ausztria-Magyarországgal. — Ne félj Oroszországtól! — A Balkán konföderáció.)

Arad, január 24.

Nemrégben Milán királyról röpirat jelent meg, amelyet — mint gyanítható — egyik régi meghitt barátja tett közzé. E röpiratban, mint a brünni „Tagespos“ jelenti, Milánnak egy Párisban 1892. dec. 18-án keltezett levele van befűzve e címmel: *Milán politikai végrendelete*. — E levelet Milán király fiához intézte és az így szól:

„Fiam, talán hálás leszel atyád iránt, ha alkalmat nyújt, hogy hibáiból és tévedéseiből tanulhass. Arany szavak, melyeket hozzád intézek s amelyeket, mint örökséget, tiszteltben kell, hogy megőrizz.

Fiam, téged arra tanítottak, hogy az atyádat gyűlöld. Én soha sem tanítottalak gyűlöltre, mert ha elkezdenél gyűlölni, csakhamar arra az utra kerülnél, amely száműzésbe vezet. Egyre azonban meg akarlak tanítani: arra, hogy ne bizzál az emberekben, és vedd meg őket. Legnagyobb hibám az volt, hogy nem voltam eléggé bizalmatlan és hittem az emberek becsületében és hűségében. Jegyezd meg magadnak fiam, hogy *a földön nincs sem becsület, sem hűség*. Akik hozzád közelídenek, azok mind megvesztegethetők s készek arra, hogy eláruljanak.

Ne imponáltass magadnak senkitől. Minden, amit neked beszélnék, üres frázis. A loyaltásnak biztosítása ép oly hazugság, mint az ellenségeskedés. Ne bizzál senkiben, de legyél okos és törekedjél kikutatni, hogy érdekidet mennyire volnál képes összhangzásba hozni barátaid és ellenségeid érdekeivel. —

Fiam! Törekedjél a trón tekintélyét emelni. Gyöngék vagyunk, mert szegények vagyunk. Gazdagság a hatalom, nemcsak a polgári, hanem az uralkodók életében is, *ne engedj magadra disputálni egy rangban egyenlőtlen vagy éppen szegény nőt. Neked gazdag házasságot kell csinálnod.*

A belpolitikában tehetsz a különböző pártoknak annyi koncessziót, amennyit akarsz; a külpolitikában azonban magadnak kell a miniszternek lenned. *Tartsd magad Ausztria-Magyarországhoz és ne félj Oroszországtól.* Ha Ausztria-Magyarország nekünk biztos, amelynek barátsága reánk nézve épp oly becses, mint ellenségeskedése halálhozó, Oroszország semmit sem tehet ellenünk. Papírjaim között jegyzéket fogsz találni egy *Balkán-konföderációról*. Törekedjél az eszmének megnyerni Ausztria-Magyarországot és Németországot és ezen az uton örök időkre biztosíthatod Szerbia fennállását s az Obrenovics-dinasztia uralkodását. Anyádnál tedd jóvá, amit én ellene vétettem. Halálom után senkid sem lesz, aki téged jobban és őszintebben szerethetne, mint anyád. Sziveld meg atyádnak szavait, amelyeket életének legnehezebb órájában intéz hozzád és tartsd meg őt hű emlékezetemben. *Milán*“

Ezt a levelet — jegyzi meg a röpirat kiadója — Milán király akkor írta, amikor mindenkitől elhagyatva, a vagyoni bukás szélén állt s életének véget akart vetni.

A német nyelven írt röpirat még több levelet tartalmaz Milántól, a melyet későbbi időkben írt.

A városi hivatalok ujjaszervezése.

(A szervező-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 24.

Aradváros tövényhatósági bizottsága egyik közgyűlésén elhatározta, hogy tanulmány tárgyává téteti azt a kérdést: hogyan lehetne a város költségvetését, mely az idén a pótdó fel-emelését tette szükségessé, — redukálni. Vagyis másszóval hogyan lehetne olyan kiadásokat megszüntetni, a melyeknek nem feltétlenül kell helyet foglalniok a költségvetés kiadási rovatában.

A múlt évben az évi mérleg egyensúlyba hozására új adókat hoztak be, növelték tehát a bevételeket, az idén pedig a kiadásokat akarják redukálni, mert az egyensúly nemcsak hogy helyre nem állt, hanem a budget még inkább ráment arra az utra, melyről a legtöbb város — élén Budapesttel — letérni nem tud.

A közgyűlés egy bizottságot küldött ki a modus vivendi megtalálására, melyen a kiadásokat észszerűen és a lehetőséghez képest redukálni lehet. Hát ez kétségtelenül helyes gondolat s végeredményében lehet, hogy üdvös is lesz. Az a hiba csak, hogy későn jutott eszébe a törvényhatóságnak. Mindenki tudja, hogy a városnál nem egy olyan hivatal van, amely ha nem is felesleges, de nélkülözhető, vagy legalább is pótolható külön kiadás nélkül is. Különböző hivatalfőnökök kreaturái ezeknek az állásoknak viselői; amelyeket megszüntetni kellett volna még mielőtt a költségvetés mérlegét új jövedelmi források szerzésével akarták helyreállítani.

A bizottság, melynek elnöke előbb Barabás Béla dr. volt, majd ennek lemondása következtében Müller Károly lett, ma délután ülést tartott a városháza tanácstermében. A gyűlés legnagyobb részét eszmecserek töltötték be, melyek a város hivatalainak ujjaszervezése s az ennek következtében előállandó kiadás-kevesb-letéről szóltak.

Az ülésen, melyen ma már az egyes hivatalok fejei is résztvettek, általános volt az a nézet, hogy míg egyrészt kevés az a hivatal, a hol a mostani munkaerőt nélkülözni lehetne, addig másrészt az ilyen módon előálló kevesebb kiadásra hamarosan nem lehet számítani. Legjobb esetben is csak a vám- és italdót kezelő hivatalnál és esetleg az árvaszéknél lehetne egy-két hivatalnokot nélkülözni.

Ilyen módon nem is lehetett végleges megállapodásra jutni. A bizottság tehát arra szorított csak, hogy elfogadta *Institoris* Kálmán polgármester indítványát, a melynek értelmében felhívja az egyes hivatalok főnökeit arra, hogy *nyolc nap alatt* adjanak be részletes tervet, vagy kimutatást a vezetéseik alatt álló hivatal munkaköréről és arról, hogy lehetne a jelenlegi munkaerőből valamit nélkülözni.

-Nyolc nap múlva a bizottság ismét összeül s tárgyalás alá fogja venni a hivatalfőnökök véleményes javaslatát.

HIREK.

— **A német trónörökös életveszélyben.** *Frigyes Vilmos* német trónörökös, mint Berlinből jelentik, nemrégben komoly életveszélyben forogott. E hónap 19-ről 20-ra virradó éjjel ugyanis a herceg Berlinből Bonnba utazott. Brackwede és Isselhorst állomások közt *Wittenstein* vasuti ör váratlanul jelezte, hogy a vonalon a vasuti sín egy helyen 30 centiméternyire el van törve, sőt ki is ugrott helyéről. Szerencsére sikerült a robogó vonat utolsó pillanatban megállapítani, mielőtt baj történt volna. A vonat aztán a mel- léksinpáron folytatta útját.

— **Püspöki konferencia.** *Vasary* Kolozs biboros hercegprimás a magyar püspöki kar tagjait mára egy folytatódó püspöki tanácskozásra hívta egybe a budai primási palotába. A megjelenteket *Kohl* Medárd dr. püspök fogadta. A konferenciát pont 11 órakor *Vasary* Kolozs biboros hercegprimás nyitotta meg rövid imával, majd a jegyzői tisztségre *Várossy* Gyula dr. székesfehérvári püspököt kérte föl. A tanácskozáson résztvettek: *Samassa* József egri érsek, *Császka* György kalocsai érsek, *Bende* Imre nyitrai, *Bubics* Zsigmond kassai, *Hornig* Károly báró veszprémi, *Szerecsányi* Pál szepesi, *Ivánkovics* János rozsnói, *Majláth* Gusztáv gróf erdélyi, *Hettyey* Sámuel pécsi, *Csáky* Károly gróf váci és *Várossy* Gyula dr. székesfehérvári püspök és *Kehér* Ipoly pannonhalmi főapát. A többi püspök részint betegség részint más elfoglaltság miatt kimentette magát.

— **Tüntetés a néppárt mellett.** Budapestről táviratozzák, hogy a régi városháza előtt, melynek nagytermében folynak a katolikus autonómiai kongresszus tanácskozásai, ma délután az egyetemi nemzetipárt mintegy 300 tagja jogászok és diákok, tüntetést rendeztek *Zichy* János gróf, a kongresszus ultramontán vezetője mellett. Mikor *Zichy* gróf megjelent, óriási éljenzés fogadta. „Le a kormányal, éljen a néppárt“ kiáltások hallatszottak. A rendőrség közbelépett, két tüntetőt elfogott, akiket a rendőrségre kísértek. Igazolás után szabadon bocsátották őket.

— **Értekezlet az autonómia ügyében.** A katolikus autonómia ügyében kiküldött huszonhetes-bizottság javaslatát pártoló kongresszusi tagok egy része ma délelőtt 11 órakor Budapestén a Hungária-szálló olvasótermében bizalmas jellegű értekezletet tartott, melyen *Jósika* Samu báró elnökölt. Az értekezleten többek között *Szépáry* Gyula gróf, *Horánszky* Nándor, *Szabó* Jenő, *Czirák* Antal gróf, *Vajda* Odön zirci apát, *Apponyi* Géza gróf, *Andréanszky* Gábor báró stb. voltak jelen. — Az értekezlet célja azoknak a módoknak megállapítása, amelyek szerint a 27-es bizottság javaslatát pártoló tagok a kongresszus további folyamán eljárni fognak.

— **A nagyhalmági gör. kel. esperes üdvözlése.** A nagyhalmági gör. kel. esperest ifj.

Gosa Jánost mint nagyhalmágyi levelezőnk írja folyó hó 20-án névnapja alkalmával szép óvációban részesítették. Megjelentek az összes testületek és hivatalnokok főnökeik vezetése alatt, kiknek nevében a hangzatos és tartalmakban gazdag üdvözlő beszédet Gállfy Lajos aljárásbíró mondotta. Az üdvözlő beszédre az esperes könnyekig meghatva válaszolt és fejezte ki köszönetét. Vidu Mihály gör. kel. iskola igazgató iskolás gyermekeit igen szép énekekre betanítva, üdvözölte az ünnepet.

— **Bélyegsikkasztó katonatiszt és mérnök.** Szófiából táviratozzák, hogy ott ma bélyegsikkasztás gyanúja miatt letartóztatták Budecki tüzérszázadost és Szobizaszov mérnököt.

— **A kis-celii bankbukás.** Szombathelyről jelentik, hogy a Rosenberg Lajos bankigazgató sikkasztásai révén nagy port vert panama ügyben a szombathelyi törvényszék ma hozott ítéletet. Riedt Gyulát, a bukott pénztintézet volt főkönyvelőjét csalárd bukás és könyvhamisítás miatt három évi fegyházra és hat évi hivatalvesztésre ítélte a törvényszék. A felügyelőbizottság és az igazgatóság tagjai összesen 13-an száz-száz korona pénzbüntetéssel sújtattak. A kuria rendeletére annak idején szabadlábra helyezett és időközben Amerikába szökött Rosenberg Lajos ellen kézrekerültéig az eljárás felfüggesztett.

— **Verekedés egy mulató-helyen.** Ma éjjel az egyik rácvárosi mulatóhelyen parázs verekedés támadt. Két flatalember Schreyer Sándor és Steiner Jakab lakatos-segéd beléptek az örömtanyára, a tulajdonos azonban nem akart fekete kávéval szolgálni nekik. Ebből keletkezett a pörpatvar, mely végül verekedéssé fajult. A harc véres volt, mert a két fiatal ember bevverte a tulajdonos szolgájának és két lánynak a fejét, azonkívül két lányt megsántítottak. A harcias mulatók közül is rosszul járt az egyik: a lányok Steinernek, két helyen bevették a fejét.

— **Aradon elfogott betörő.** Néhány hét előtt Temesváron nagy port vert fel az a vakmerő betörés, melyet fényes nappal követtek el özv. Steiner Zsigmondné kárára. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a betörést más nem követhette el, mint Steinerné egyik elbocsájtott alkalmazottja, Einfeld Lipót, a ki a kérdéses időben fent járt a károkozó lakásán és a szobaleányt azon ürügy alatt, hogy neki a Gyárvárosban jobb helyet talált, elcsalta hazulról, azután öccse, Einfeld Károly által a Gyárvárosba kísértette. Ő maga visszatért a házba, feltörte a lakást és a szekrényeket, honnan mintegy 8000 korona értékű készpénzt és egyéb értékeket lopott el. Steinerné este 7 órakor tért haza lakására üzletéből, hol látva a történeteket, azonnal jelentést tett az esetről a rendőrségnél, mely még aznap elrendelte a betörők nyomoztatását. Hiába, az ügyes tolvajokat már nem találták sehol. Később természetesen szükségessé vált az eltűnteknek országszerte való köröztetése, mely körözüvény alapján tegnap az aradi rendőrség a másodrendű vádlottat, Einfeld Károlyt az aradi iparos szállóban letartóztatta Rédei temesvári rendőrbiztos. Ma délelőtt Aradról temesvárra vitte a tolvajt, kit még a délelőtt folyamán kihallgattak. Einfeld, bár bátyját gazembernek mondja, konokul tagadja, hogy bűnrészes lenne a betörésben. Mindazonáltal számos körülmény és a szobaleány vallomása ellene bizonyítanak. Az ügy különben — mint értesülünk — érdekes fordulatot vehet.

— **Aradmegye egészségügye.** Az elmúlt év utolsó negyedében Aradmegye közegészségügyi viszonyairól az alispán a következőket jelenti: A közegészségi viszonyok a fertőző kórok terjedése folytán kevésbé voltak kielégítőek, így a betegmozgalom az előbbi negyedévinél nagyobb volt és a meghaltak száma is aránylag feljebb szállott. A hurutos gyomor- és bélbajok ritkulnak, ellenben a hasonemű tüdőbajok, továbbá

a lobos és gümös tüdőbetegségek, valamint a csuzos bántalmak szaporodtak és aránylag kevésbé kielégítően folytak le. A malária mérsékelt arányban jelentkezően, kedvező lefolyást tanusított.

— **Revolverlövés a szkupstina előtt.** Belgrádból telegrafálják: Egy öreg rokkant katona ma a szkupstina előtt, mialatt odabenn az ülés folyt, revolverrel lövöldözött. Letartóztatásakor kijelentette, hogy csak a képviselők figyelmét akarta magára vonni, mert segítséget kért a szkupstinától és nem kapott választ.

— **Egy betörőbanda elfogatása.** A napokban történt, hogy a fővárosi rendőrség egy hét tagból álló betörőbandát kerített kézre, az orgazdával együtt, aki egy ékszerész volt. A rendőrség folytatta a nyomozást és tegnap kézrekerítette a banda nyolcadik tagját. Ez Laszkovszky Alajos, bécsi születésű, 25 éves, lopásért négyszer büntetett késes és köszörűs. A rendőrség éppen akkor tartóztatta le, amikor az egyik utca sarkán köszörült a késeket és ollókat. A rendőri nyomozat során kiderült, hogy a banda orgazdája Hölczl Bertalan ékszerész nemcsak ennek a bandának volt az orgazdája, hanem a zsebtolvajok is hozzá vitték a zsákmányokat. Így megtalálták Hölczlnél a Barbi hangversenyen ellopott aranyórát, azonkívül több olyan zsebtolvajlásból eredő értéktárgyat, amelynek gazdája még nem jelentkezett. Erre a betörőbandára rábizonyult az a nagy betörés is, amelyet Forster százados lakásán követtek el. Ebből a betörésből több értéktárgyat megtaláltak Hölczlnél, azonban még nem került meg ezüst cigarettaszerece, amelynek belső oldalán „Beniczky Géza” neve van sajátkezüleg bevésve, egy emlék evőeszköz, amelynek minden darabjának a nyele egy ezüstdől készült lóláb, egy szín arany négy levelű lóherét ábrázoló közelgomb, közepén brillians kövel. Az orgazdánál talált temérdek arany és főleg ezüst neműekben eddig csak négyen ismertek tulajdonukra.

— **A gyámpénztári hiány.** Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán ma bocsájtotta ki a megye köztörvényhatósági bizottságához intézett jelentését, melyben Aradmegyének a múlt év utolsó évnegyedében való állapotát tünteti fel körülményesen és behatóan. A gyámpénztári hiányról az alispán a következőket mondja jelentésében:

Tisztelettel jelentem, hogy a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium által jóváhagyott 1900. évi gyámpénztári mérleg alapján a gyámpénztári hiány erejéig Aradvármegye törvényhatósága mint gyámpénztári adós lett előírva és hogy ugy ezen, mint a megyei gyámpénztári tartalék-alap terhére leirandó volt, de gyámpénztári tartalék alap hiányában fedezetlen gyámpénztári követelés 1901. évi kamataival együtt 337.509 korona 67 fillért tesz ki, melynek fedezetéről a tekintetes törvényhatósági bizottságnak gondoskodnia kell, — továbbá jelentem, hogy a gyámpénztári tartalék alapot megillető időközi jövedelmekről 1901. év végével főkönyvileg mutatkozott gyámpénztári tartalék alap az annak terhére leiratni rendelt gyámpénztári követelések apasztására lett fordítva, és hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság fentemlített tartozása mint kamatozó tartozás a gyámoltak és gondnokoltaknak jutó kamat arányában 4 $\frac{1}{2}$ o/c kamattal van előírva.

— **A román egyház betűi.** Az E-s közli ezt a pikáns kis hírt: A temesvári Controla című román lap érdekes híreket közöl az aradi gör. kel. egyházmegyei nyomdában történt nagy betülopásról. Észert az aradi Tribuna Poporului új napján új betükke nyomtatva jelent meg. Ez azért történt fel, mert mindenki jól tudta, hogy az aradi román lap már csak végnapjait éli s a mindennapi megjelenés céljából szükséges betűi is hiányoznak. A megindított vizsgálat során kiderült, hogy az aradi Tribuna Poporului a kérdéses betűket az egyházmegyei nyomdából szerezte meg az egyházi konzisztórium és Goldis püspök tudta nélkül. A Controla szerint az értékes betűket minden valószínűség szerint ismeretlen embe-

rek ellopták és a Tribuna Poporului nyomdájába juttatták. A püspöki hivatalos lap még nem nyilatkozott a kényes természetű ügyben.

— **Eltűnt nagykereskedő.** Szerbiában nagy feltűnést kelt egy tekintélyes nagykereskedő eltűnése. A belgrádi távirat, amely hírül hozza elmondja, hogy Pavlovic Vajk, aki egyike Belgrád leggazdagabb embereinek, két hét előtt Zimonyba utazott s azóta senki sem látta és ő sem adott magáról semmiféle életjelt. Kutattak utána, de eredménytelenül. Még elutazása előtt deponált hatvanezer frankot a belgrádi nemzeti banknál.

— **Visszavont petíció.** A letenyi választókerületben az 1901. október hó 2-án megtartott képviselőválasztás alkalmával három jelölt állott egymással szemben s a szavazatok a következőképpen oszlottak meg közöttük: Szüllő Géza kapott 989 szavazatot, Csesznák István 812-t és Sümegi Vilmos 377 szavazatot. Mivel az abszolút többség nem volt meg, október 17-én pótválasztásra került a sor, mely alkalommal azonban Csesznák a jelöléstől visszalépett, így tehát Szüllő egyhangulag választatott meg a letenyi kerület országgyűlési képviselőjévé. Csesznák pártbívei nevében Schmiedt Emil és társai a mandátumot petícióval támadták meg, gyűlöletre való izgatás, vesztegetés, erőszak, fenyegetés és etetés, itatás miatt. — A petíció tárgyalásával ma foglalkozott volna a kuria II. választási tanácsa. Vavrik Béla elnök — az ülés megnyitása után bejelentette, hogy időközben egy szabályszerűen kiállított visszavonási kérvény érkezett be a Kuriához, miért is a Kuria ez ügyben a további eljárást megszünteti. A kérvényezőket megjelent képviselője, Tetéleni Ármán dr. budapesti ügyvéd csupán költségeire nézve telt előterjesztést.

— **Feltűnést kelt** hogy finom készítményű férfi és női lábbelik mily valóban olcsó árakon vannak megjelölve Porter Vilmos Nagy-Aruházának kirakataiban, a Szabadságtéren. Ezen cipők egytől-egyig kézi gyártmány, mire nézve a cég kezességét vállal. Most, a bali és estélyi szezon idején az ilyesmi a nagyérdemű vásárló közönséget kétség kívül érdekli s ezért jónak tartjuk Porter Vilmos Nagy-Aruházának gazdagon felszerelt cipőosztályára a figyelmet irányítani. Vidéki megrendelések is a leglelküsemertesebben teljesíttetnek. Arjegyék ingyen.

— **Mibe került a népszámlálás?** Az elmúlt év január elején megtartott népszámlálásra vonatkozólag jelenti az alispán, hogy a népszámlálással felmerült költségek pontosan megállapítván, kitűnt, hogy az összes költségek Aradvármegyében 38794 korona 40 fillért tesznek ki. Ezen költségek járásokonként következőképpen oszlanak meg: eleki járás 3989'86, Boroscsébes 3791'16, Borosjenő 4422'40, Pécska 2360'58, aradi járás 4325'90, Ternova 2970'06, Világos 5010'80, Radna 4358'44, Nagyhalmágy 2118'58, Kisjenő 5446'62 korona.

— **Megtorolt női becsület.** A nápolyi Dantetérén tegnap egy lövés dördült el: Dellifran A. vámfelügyelő lelőtte Ernesto de Balzo grófot. A gróf elcsábította Dellifran leányát és bár kezét is megkérte, a leányt családjára unszolására cserbenhagyta. Az elcsábított leány bátyja fegyveres elégtételt kért a gróftól, aki azonban ezt megtagadta. Amikor a leány atyja újra lelőkre beszélt a grófnak, hogy hibáját tegye jóvá, ez így felelt:

— Nem tehetek mást, mint hogy önt és családját eltartom.

Dellifran erre agyonlőtte a grófot és a tett után önként jelentkezett a bíróságnál.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nandor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomtatványokat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát, érdeklő megbízásokat.

Szubvencionált szocialisták.

(Mire fordítják a' adományokat?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 24

A nemzetközi szociáldemokrata párt programja világszerte revízió alatt van s az internacionálizmus előreláthatólag már a közel jövőben kivesz a párt karakterisztikonjai közül. Nálunk Magyarországon is megindult ez iránt az akció és a nemzetköziek ellen külön propaganda szervezkedett *nemzeti szociáldemokrata* név alatt. Kiméltlen ujságdulakodás támadt ebből, egyik párt a másikat üti, existenciális kérdéssről lévén szó.

Ma aztán komoly és súlyosabb méretű csapás intéztetett a nemzetköziek ellen. Egy volt pártvezéri tag több munkás aláírásával röpiratot adott ki, a képviselőház folyosóján is osztogatták s a röpirat számadatok alapján a legkeményebb vádakkal illeti a nemzetköziek pártvezéreit.

Meggyőződtem arról, — így szól a röpirat a többek között — hogy az a rengeteg sok pénz a mely a *Népszavá* hoz hétről hétre felérkezik az ország minden részéből, nem az eszme terjesztésére, nem a szegény, elnyomott nép felszabadítására fordítatik, hanem abból uri módon él egy csomó munkakerülő here. Nem vagytok ti, szegény munkások, azoknak a heréknek a szemében egyéb, mint *fejős tehén*. Ti kerestek hetenkint oly csekélységet, hogy az éppen arra elég, hogy éhen ne vesztetek s a szátoktól elhuzzátok a garast, csak hogy az eszme oltárára áldozzatok.

Am látjátok, kiknek áldoztatok keserves garasaitokat? *Grossmann* Miksa fővezér, ezelőtt betűszedő kap évi 2090 koronát, *Bokányi* Dezső, ezelőtt kőfaragó 2400 koronát, *Izrael* Jakab, ezelőtt bádogos 1440 koronát, *Weltner* Jakab, ezelőtt asztalos 1872 koronát, *Fleischmann* Andor, ezelőtt esztergályos 1664, *Grossmann* Hugó, ezelőtt esztergályos 1040, *Garami* Ernő, ezelőtt szerszámcsináló 2080, *Egy kis-asszony* (W.), a ki ír, bár nem tud jól 728, *Csizmadia* Sandor, ezelőtt földműves 1040 koronát.

Ezek az urak persze édes-keveset dolgoznak, de van két kihordó szegény asszony, a ki többet dolgozik, mint ők együttvéve, a kik kapnak ezért évi 700 koronát. Ezenkívül van egy csomó here, a kik szintén a munkásfiilérekől élösködnek. *Kürsner* Jakab, ezelőtt kalapos kap évi 4800, *Kiss* Adolf 2400, *Kiss* Károly, ezelőtt szabó 1440, *Teszársz* Károly, ezelőtt vasöntő 1440, *Matos* Károly, ezelőtt szabó 1440, *Pelczéder* Agoston, ezelőtt asztalos 1440, *Klárk* Ferenc, ezelőtt asztalos 1440, *Vankó* Károly 1440, *Vanczák* János 1440 koronát, azaz összesen évi 32.324 koronát.

A röpiratot *Boros* Mihály üveges, *Molitorisz* Gyula pék, *Vig* Sándor lakatos, *Poor* János Arpád cipész, *Prandorffy* Pál szabó és *Belles* Antal gyári munkás irták alá, lakcímük feljegyzésével s követelik, hogy a nemzetközi szociáldemokrata kongresszuson, a melyet most hívtak össze, nekik is adjanak szót, hogy bizonyithassanak.

A röpirat szerint, a szocialisták hangadói főlemésztenek a népnek filléreiből 100.000, szóval százezer koronát.

Erdekes még a röpiratnak ez a passzusa: „Ezeknek az uraknak kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy veled törődjenek, hanem amint *Bokányi* Dezső mondotta: „füttyülünk a bagós száju parasztra.“ Persze, a bagós száju parasztnak csak a pénze jó. A te keserves filléreiden, édes munkás testvéreim, egész nap a kávéházban lebzselnek. Megláthatod őket

mindennap Budapesten a Sztanoj-kávéházban a Teréz-körut és Aradi-utca sarkán, amint ott billiárdoznak, esznek-isznak a ti pénzeteken, amíg ti, majd meghaltok éhen.

Ha a röpirat igazat beszél, a szükölködő munkások ma érdekes olvasmányhoz jutottak.

TÖRVENYKEZES.

A februári esküdtek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 24.

A február hó 17-én kezdődő esküdszéki ciklusra ma délelőtt sorsolták ki az esküdteket *Otrubay* Károly törvényszéki elnök, *Gallu* József és *Dániel* Lajos dr. bírák és *Seress* Barna aljegyző jelenlétében. A sorsoláson a következő polgárokat sorsolták ki február hóra esküdtekné:

Ember Zoltán gazdasz, *Holländer* Ignác fakereskedő, *Arnsten* Gusztán kereskedő, *Stauber* József lapszerkesztő, *Lusztig* Armin háztulajdonos, *Klapok* Alajos fényképész, *Glück* Dezső kereskedő, *Opre* Péter dr. ügyvéd, *Velcsov* Géza dr. jogtudor, *Králtz* Lajos dr. ügyvéd, *Fischer* Jenő dr. ügyvéd, *Hay* József borkereskedő, *Földes* Kelemen gyógyszerész, *Jakabffy* Miklós magánzó, *Rosenberg* Miksa dr. ügyvéd, *Laubner* József bizt. titkár, *Guttman* Hermann kereskedő, *Balogh* Jenő háztulajdonos, *Pecskán* Sándor nyugdíjas, *Haubenreich* Mihály háztulajdonos, *Kosztka* Emil műkereskedő, *Nádler* Lajos kereskedő, *Czédly* Károly dr. ügyvéd, *Iszpravnik* Gyula háztulajdonos, *Dreichlinger* Lajos kereskedő, *Kneffel* Károly vaskereskedő, *Hoffmann* Sámuel kereskedő, *Gid* György csizmadia, *Heim* János kereskedő, *Gruber* Joachim korcsmáros.

Pótesküdték: *Braun* Gusztáv vendéglős, *Csonk* Lajos magánzó, *Huzó* István kávé, *Robicsek* Samu ügynök, *Korbuly* István földbirtokos, *Nikolits* Sándor kereskedő, *Gorzó* Antal cipőgyáros, *Maczky* Károly cukrász, *Dobiasch* József gyáros, *Heim* Bertalan háztulajdonos.

§ *Zámbori* István szabadlában. Az aradi törvényszék vádtanácsa ma délután foglalkozott a letartóztatott *Zámbori* István felebezésével, melyben ez szabadlára helyezését kéri. A vádtanács, melynek elnöke *Gallu* József bíró, előadója *Ribitzey* Ferenc bíró és szavazó-tagja *Radány* Dezső bíró volt, *Zámborit* azonnal szabadlára helyezni rendelte. A vádtanács egyuttal elutasította *Simon* Jenő ügyvéd kérvényét, melyben *Zámbori* fogvatartását kéri. A vádtanács végzése folytán *Zámborit* meg ma este szabadon bocsátották.

SZERKESZTOI ÜZENETEK.

Fr—n Márton, Arad. Mivel ez a közlemény már egy helyi lapban megjelent, félre kellett tennünk. Máskor tessék idején beküldeni a kéziratot.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 24.

A hó olvad és továbbra is enyhe időre van kilátásunk, éjjel fagyval.

A buzakészlet fogytán van s noha liszt-üzletünk kifizetése, a malmok országsszerte redukálásról folytatnak tárgyalásokat, a buza ára rohamosan emelkedik és elrontott hetivásárunkon ma már 9 koronát is fizettek tételenként.

A behozatal közepes mederben mozog. Mintegy 700—800 métermázsza buza élénk vételkedv mellett kelt el, míg 300—400 métermázsza tengerit nyomott áron vásároltak meg napi fogyasztóink.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 8.70—8.80.

Buza közép minőségű 8.60—8.70.

Tengeri 4.35—4.40.

Rozs 6.40—6.50.

Arpa 5.20—5.30.

Zab 6.70—6.80.

Az irányzat szilárd.

Vásári jelentés.

— Aradon, 1902. jan. 24-én tartott heti állatvásárról. —

Nagyobb felhajtás mellett a vásár nagyobb érdeklődés mellett élénken folyt le.

Felhajtatott mintegy 170 darab szarvasmarha és borju, 120 darab ló, 20 darab juh és 260 darab többnyire süldő és apró malac.

Arak a következők:

Szarvasmarhavásár: Szarvasmarha levágásra elsőrendű párja 540—560 koronáig. Szarvasmarha levágásra másodrendű párja 360—460 koronáig. Szarvasmarha hizlalási célra 550—570 koronáig. — Igásőkör párja 420—450 koronáig. Fejőstehén kis borjas 130—220 koronáig. Szoposborju levágásra darabja 16—34 koronáig. — Rugottborju drbja 42—90 koronáig. Juh párja 14—20 koronáig. Bányi párja 16—18 korona — filléig. Tehén levágásra — koronáig.

Lóvásár: Remondaló darabja — koronáig. Hintósló párja — koronáig. — Igásló elsőrendű párja — koronáig. — Igásló másodrendű párja 520—560 koronáig. Parasztló párja 250—360 koronáig. — Rossz ló (levágásra) párja — koronáig. — Elcsigázott ló drbja — koronáig. — Kincstári mustra ló drbja koronáig.

Sertésvásár: Hizott sertés klgija 90 filléig. — Félhizott sertés klgija 84 filléig. Süldősertés párja 44—64 koronáig. Pecsényemalac drbja 4.00—6.00 filléig. Fiasokca drbja 52—84 koronáig. Paraszthizalású sertés klgija — filléig. — Három hónapos malac párja — koronáig. Soványsertés párja — koronáig.

Baromfivásár: Hizottliba párja 10—12 koronáig. Soványliba párja 4.00—5.00 filléig. Fialalliba párja — koronáig. — Kappan párja 3.20—3.80 filléig. — Idei csirke sütni való párja 1.50—2.00 filléig. Idei csirke rántani való párja 1.60—2.20 filléig. Gyöngycsirke párja — koronáig. — Rucá párja idei 2.30—4.00 filléig. — Pulyka párja 7—11 koronáig. Tojás 3 drb 20 fillér.

Halpiacz: Eleven hal klgija 2.80 filléig. Vágott hal klgija 3.00 filléig. — Jegelt halak klgija 70—1.00 filléig. — Apróhalak klgija — filléig. Kecsege kilogrammja — filléig.

A vásár 11 órakor kezdett oszolni.

== **A bankkamatláb.** Bécsből telegrafálják: Az osztrák-magyar bank főtanácsa ma ülést tartott, a melynek főtárgya a bank vezetőségének a közgyűlés elé terjesztendő jelentése volt. A vezértitkár üzleti jelentésével kapcsolatosan behatóan megvitatták a kamatláb kérdését is és egyhangulag elhatározták, hogy ebben a kérdésben *most nem határoznak, hanem a főtanács legközelebb tartandó ülésére bízzák a határozathozatalt.*

S z e s z ü z l e t.

— Január 24. —

Mai jegyzéselnk: Készár nagyban nyers szesz 119 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter s/o, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslák: 12.80—13.— korona mmásánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 24. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban 90 — 92 filléig. Oreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — filléig. Fialat nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 94 — 95 filléig, fialat közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 90 — 92 filléig. Fialat könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 83 — 90 filléig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli súlyban — filléig. Közép páronként 240—280 kilogramm felüli súlyban — filléig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban — filléig.

Sertéslétszám. Január 21. napján volt készlet 26,214 darab, január 22. napján felhajtattott 839 darab, január 22. napján elszállítottott 329 darab, január 23. napján maradt készletben 26,724 darab. Üzlet: Változatlan.

Munkásügyek Aradmegyében. Az elmúlt év utolsó negyedében talált munkás-viszonyokról *Dálnoki-Nagy Lajos* dr. alispán a következőket jelelt: A lakosság és közte a mezőgazdasági munkások és napszámosok létfenntartási viszonyai a vett jelentések szerint általában kielégítőek. Kivételt csak a *kisjenői* járás képez, ahol a főszozolgabírói jelentés szerint a lakosság létfenntartási viszonyai *kedvezőtlenek*, nagyobb aggodalomra azonban okot eddigéle nem szolgáltatottak. A hatóság közbelépése munkás és munkaadó közötti vitás ügyekben az elmúlt évnegyedben szükségessé nem vált. A községi elöljárók által az elmúlt évnegyedben összesen 788 munkásigazolvány adatott ki.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: Pfeiffer Jakab és fia keresk. cég, *Pozsony*. — Kardos M. Emil, *Budapest* — Kuschel János, *Gráz*. — Rosenberg Frigyes, *Nagy-Szeben*. — Pelomann László, *Esztergom*. — Kellner Károly, *Bécs*.

Budapesti áru- és értéktőzsde

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, január 24.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv jó. Szilárd iránzat mellett 23,000 métermáza került forgalomba, néhány fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás derült.

Zárul 12 órakor:

Buza 1902. áprilisa	9.42 — 9.43
Buza októberre	8.45 — 8.46
Rozs 1902. áprilisa	7.88 — 7.89
Zab 1902. áprilisa	7.55 — 7.57
Tengeri 1902. májusra	5.37 — 5.38
Repce 1902. augusztusra	12.20 — 12.30

Zárul 5 órakor:

Buza 1902. áprilisa	9.40 — 9.41
Buza októberre	8.43 — 8.44
Rozs 1902. áprilisa	7.87 — 7.88
Zab 1902. áprilisa	7.54 — 7.55
Tengeri 1902. májusra	5.34 — 5.35
Repce 1902. augusztusra	12.20 — 12.30

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	651.75
Magyar hitelrészvény	670 —
Lezámlolóbank részvény	443 —
Rima-Murányi vasmű részvény	491 —
Oszták-magyar államvasuti részvény	669.50
Közuti vasut	619.50
Városi villamos vasut részvény	308. —

NAPIREND.

Január 25. Szombat. Róm. kath. naptár: Pál fordulása. — Protestáns naptár: Pál fordulása. — Izraelita naptár: Sabbat, Bechalach. — Görög-keleti naptár (Január 12.): Tacián. — A nap két 7 óra 20 perckor, nyugszik 4 óra 33 perckor. — A hold két 6 óra 46 perckor, nyugszik 7 óra 38 perckor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 770.8 milliméter, délután 2 órakor 767.8 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 0.9, délután 2 órakor C° + 4.5. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 4, délután 2 órakor DK. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor többnyire derült, délután 2 órakor derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött távirat szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, keleten éjjeli fagy, elvélve csapadék. Szabadságszerző emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 óráig délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Költősej-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig, kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig, vasár- és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-múzeum helyisége mellett ülés-terem.

Január 25. Az új-szent-annai állami polgári fiúiskola tantestületének fölvilágos-estéje este 8 órakor (Polgári fiúiskola.) — Az aradi zenekonzervatorium hangversenye (Polgári fiúiskola.)

REGENY-CSARNOK.

A gyanafalvai tiszteletes.

— Regény. —

Az Aradi Közlöny-nek írta:

Hevessy Jenő.

(Folytatás.)

A vonat e közben kijutott a sötét üveg-tető alól s zakatolva, bugya megindult hosszú útjára. Amint a szabadba ért, üde, éltető levegő áramlott a be kissé homályos ablakokon keresztül a szűk fülkébe.

Már az állatkert lombosodni kezdő vén fái látszóttak a rohanó kocsi közvetlen közelében, mikor a leány mélyen elpirulva, megszólalt:

— Ön is leülhetne ide, uram, — szólt a fiatal emberhez, s közelebb húzódott a vigéc-hez, aki bosszusan kapta össze az írását. Olyan kellemetlen, ha az embernek állnia kell.

— Ha megengedi . . .
— Kérem, önnek ugyanis elsőbbségi joga van! — nevetett a leány, miközben elővillantak hófehér, üde fogai.

Az ifju oda húzódik a leány mellé s miután átható pillantást vet reá, előveszi újságját s olvasni kezd. Nem akarja zavarni a fiatal hölgyet, aki a kereskedő lábai előtt settenkedő kis kutyával beszélget.

— Te csunya Mókus! Jössz ide? Nem tudod, hogy nem szabad tőlem elmenni? Hát erre tanított téged a néni?

Mókus azonban nem engedett a hívó szónak s beleharapott a fűszeres kövér lábikrájába, aki dühösen ugrott föl helyéről.

— Átkozott dög! Mindjárt kihajtom az ablakon, ha el nem viszik! — kiáltott mérgesen az iruló-piruló leányra, aki rémülten kapta ölébe az engedetlen ölebet, mintha attól félne, hogy a haragos utas csakugyan beváltja „szörnyű” fenyegetését. Aztán kőléhez emeli s úgy sug a fülebe szelid, korholó szavakat:

— Látod, a bácsi haragszik mert rossz voltál! Ugy-e ezentul jó lesz az én kis Mókusom és szót fogad a néninek?

Az utasok nevének a fiatal leány naivságán, maga a megharapott kereskedő is elmosolyodik egy percre, de aztán hirtelen komor arcot ölt magára.

Fél, hogy a leány újra elereszti öléből a kis kutyát s ez megint a lábikrájával kezd kacérkodni.

A fiatal ember sem tud olvasni. A betűk örülten táncolnak, forognak szemei előtt. Semmit sem tud megjegyezni abból, amit olvasott.

Csak a leány naiv beszédét hallja, annak édesen csengő hangja hallatszik folyton a fülebe. Tekintete a hírlap mögöl újra meg újra a csinos, ingerlő arcoskára, a hosszú selymes szempillákra s a hosszú, szőke hajra esik, melyek buzavirággal ékesített szalmakalapja alól gömbölyű vállaira omolnak.

Hasztalanul igyekszik gondolatait elterelni a leányról, nem sikerül. Ujra azon veszi észre magát, hogy átható tekintettel függ a szép utatárs rózsás arcán.

— Mi lehet ennek az oka? — kérdi önmagától. — Hiszen ismertem én már ennél szebb jelenséget is, de azok egy percig sem hatottak reám, a komoly férfiura, valami különösebb módon. Mig ez . . . Vagy tán valakire hasonlít? Valóban, mintha láttam volna már ezt az elbájoló arcot.

Bosszankodva önmaga felett, megint elővette újságját, de nem volt képes egy sort sem végigolvasni.

Tekintete ismét a csinos, ingerlő arcra, a hosszú, selymes szempillákra téved, amelyek beárnyékolják nevetős szemeit.

Egy órai utazás után a mogorva kereskedő szedelőzködni kezdett, öröme a többieknek, kik megelégedve látták, hogy egy kellemetlen utassal kevesebb lesz a kocsiiban.

— No, én már célnál vagyok! szólt a kereskedő s megnézte hatalmas aranyóráját. — Eppen egy óráig jött ide a vonat. Hát az urak hova utaznak?

— En egy félóra múlva szállok ki. A feleségem bizonyára várni fog a vasutnál, — szólt az egyik.

— U, én messzebb megyek! — válaszolt a másik. — A fiamat látogatom meg Kecskeméten, ott szolgál a huszár knál. Már szám-vivő-örmeister a kölyök, pedig alig van ott másfél esztendeje.

— Bizonyosan érti a hallgatást! — jegyezte meg a bőbeszédű vigéc, aki eközben összesomagolta az írásait. — Nőtlen még?

— Nem. Egy esztendeje mult, hogy meg-nősült.

— No, akkor nem csodálom, mert nős emberek jobban értenek a hallgatáshoz! — szólt nevetve a vigéc. — Én bizony nem tudtam lenyelni szónéklül azt a sok keserűséget, amiben részem volt, azért nem is szerezttem csillagot, az áldóját neki!

A vonat e közben megállott s a fűszeres leszállott.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Január 24 —

Vass szálloda. Klein Ignácz utazó Bécs. — Mairovitz N. joghallgató Radna. — Rosenberg Adolf utazó Bécs. — Kalisch Simon utazó Győr. — Schneider Emil utazó Bécs. — Hönig Adolf utazó Bécs. — Neuman József utazó Bécs. — Berger Henrik utazó Bécs. — Lantos Géza utazó Budapest. — Grosz D. utazó Bécs. — Heves N. mérnök Mezőhegyes. — Singer B. utazó Bécs. — Vavricsko József Bécs. — Körbi József utazó Budapest. — Fuchs J. utazó Bécs. — Romsauer Antal utazó Bécs. — Grosz A. utazó Budapest. — Deutch Adolf utazó Budapest. — Menyhért Károly kicstári ispán Delta. — Halász Dávid utazó Budapest. — Kutasi Dávid utazó Budapest. — Lefkovic Mór utazó Budapest. — Stol I. utazó Bécs.

Városi színház.

Bérlet 107. sz.

Páratlan.

Szombaton, 1902. évi január hó 25 én:

A vesztaszüzek.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Depré és Bernéde. Fordították: Bálint Dezső és Mérei Adolf. Zenéjét szer-zették: Le Rey és Clerice.

SZEMÉLYEK:

Diogenes . . . Rabos A.	Domokos . . . Fenyéri Mór.
Patacs . . . Polgár S.	Bacchis . . . Haidt Margit.
Pyrogena, neje Komlósy I.	Callyx, hetaira Garai Ilonka.
Scopas . . . Arkossy V.	Aristippos . . Réti István.
Penelope . . . Tolnainé.	Penekanos . . Boda Ferenc.
Cypris . . . Felhő Rózsai.	Lampeas . . . Giréth K.
Lysias, diák . Nemes S.	Duodéka . . . Vidor Laura.

Kezdete 7 órakor.

NYILTTÉR.*

A tótváradi korteskedés.

Az *Aradi Közlöny* f. évi 11-ik számában megjelent s személyemet sértő cikkre az illető urnak a következőket válaszolom:

Mint hogy az illető tótváradi lakos a „*név telen egyén*” és abonens, úgy engem, valamint társaimat, névszerint *Czárán Sándor* és *Váczán Romuluszt* a fent idézett közlésben alaptalan és a legbotrányosabb rágalalmazásokkal illetett, és amiért a „*Victoria*” intézet ellen, a közönséget félrevezető kirobanást intézett, addig, míg a fent elősorolt „*szelíztetesét*” saját aláírásával nem bizonyítja, személyeskedőnek és szemtelennek jelentem ki.

Azon esetben ha publice, az illető névtelen egyén az ellenem emelt rágalalmazást vissza nem vonja, úgy kénytelen leszek jogos panaszomnak törvényes úton orvoslást keresni.

Tótváradi, 1902. január 24.

Mircu Aurél.

!!Végre valahára!!

egy 16

FOGPASZTA,

mely a fogak ápolása körül támasztott minden igényeket a legnagyobb mérvben kielégíti.

Igy kiállítottak föl mindazok, kik a legujabban forgalomba hozott

DENTOLIN

fogpasztánkat megkísérlették.

Egy tégely ára 1 kor. — fillér.

Egy darab ára — kor. 50 fillér.

5% a magyar tanítónök „Otthona” javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedésében

ARADON.

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatásáig leg-
alább egy koronában kerül és 20 szó-
 lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ár-
tesztéseket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való kö-
nyv melléklendő. Telefon árcsúszék
nem ad a kiadóhivatal.

VAJDA BENŐ

fogorvos

Aradon.

Készít rágásra teljesen használható

MÚFOGAKAT,

foganként 2 frtért.

Fogak plombírozása feltűnően olcsón, jótállás
mellé. 183

Fájdalom nélküli foghuzás 1 forint.

Ha hull a haja!

használgon

Kossuth-féle haj-essentiát

(T. Capillorum)

biztos szer a hajhullás és fejkorpa ellen,
kitűnő haj-ápoló szer.

1 próba üveg ára 2 korona.

Kapható a megváltóhoz címzett gyógyszer-
tárban 916

M.-RADNAN.

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

58273—901. F. IV. szám.

Hirdetmény.

A kézbesíthetetlen és fölös szállit-
mányok a vasuti üzletszabályzat 70.
§-a értelmében nyilvános árverés útján,
d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomá-
sok teherárú raktáraiban a követ-
kező napokon kerülnek eladásra, mely-
től a t. közönség ezennel meghívatik.

Állomáson	1. é. január hó
Pécs	27-én
Pozsony	27-én
Kassa	27-én
Debreczen	28-án
Kolozsvár	28-án
B.-Csaba	28-án
Győr	29-én

Budapest, 1902. január hóban:

Az igazgatóság.

3078—1901. tkvi. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A világi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Aradmegye gyámpénz-tára végrehajthatónak. Kure Tódorné szül. Monyorán Mária kovaszinczi lakos végrehajtást szenvedett el- leni 1217 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a világi kir. járásbíróság területén lévő, Aradmegyét en fekvő, a kovaszinczi 285. számú tjkvben az A. + 1. sor (489—490) hrsz. a. felvett 283. összeírású beltelkes házra az árverést 2160 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenebb megjelölt ingatlan az 1902. évi február hó 11-ik napján délelőtti 10 órakor Kovaszincz község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 216 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értekpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Világoson, 1901. évi szeptember hó 30-ik napján. a kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságnál.

214

Aknay Andor,
kir. jbiró.

Köhögést

csillapít

a hirneves és kellemes ízű

Kaiser-féle

mell-bonbon.

2740 körjegyzőileg hi-
telesített bizonyít-
vány igazolja a biztos ered-
ményt köhögés, rekedtség
vagy katarus és elnyálkás-
odás ellen. Minden egyéb
szert kérünk visszautasítani.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Gutori Fülves Kelemen
és Khudy József a Szűz-Mária-
hoz címzett gyógyszer-tárban
Aradon. 1778

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

210648—1901. F IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

Állomáson	1. évi január hó
Debreczen	28-án d. u. 2 óra
Budapest,	1902. január hóban.

Az igazgatóság.

TELEFON 438.

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz
vagy átcsereél:

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA,

Minorita-palota.

Legelősebb bevásárlási forrás!

778—1902.

Hirdetmény.

Arad város tanácsának 445—
1902. sz. végzése alapján Arad vá-
ros egész loállományának egészség-
ügyi szempontból való megvizsgá-
lását elrendelem.

A belváros, Erzsébet, Sarkad
külvárosok és új telep városrészes
loállományának megvizsgálása f.
évi január hó 26-ikán reggel 8
órától déli 12 óráig a nagy vásár-
téren Gáj. Ségá, Poltura külváro-
sok és a tanyák loállományának
megvizsgálása január 27-ikén reg-
gel 8 órától déli 12 óráig Gájban
a Gizellatéren fog eszközöltetni.

Az összes ló tulajdonosokat fel-
hívom, hogy lovaikat a fent kitűn-
tetett helyen és időben előállítsák.
Arad 1902. január 22-én.

Sarlot,
főkapitány.

MEGHIVÓ.

A „Soborsini takarékpénztár részvénytársaság”

t. részvényesei

f. évi február hó 9-én d. u. 3 órakor

az intézet helyiségében tartandó

IV. évi rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívtnak.

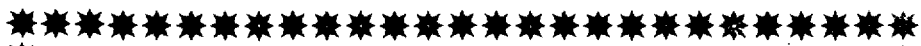
NAPIREND.

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére egy bizottság kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1901. évi mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása és a felmentvény megadása iránti határozathozatal.
3. Lemondás folytán igazgatósági-, felügyelő-bizottsági és esetleg igazgató-választmányi tagok megválasztása.
4. A tisztelt részvényesek netáni indítványai az alapszabályok 58-ik §-a értelmében.

A tisztelt részvényesek, valamint alapszabályszerű képviselői felkéretnek, hogy részvényeiket vagy letéti igazolványaikat, — a képviselők pedig azonkívül meghatalmazásaikat, az intézet pénztáránál február hó 9-ig, vagy Aradon az Aradi ipar és népbank főpénztáránál február hó 8-ig elismervény ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

Kelt Soborsinban, 1902. január 22.

Gróf Hunyady Károly, s. k.
intézeti elnök.

Hölgyeknek és Uraknak

egyaránt ajánlható az általam készített „Contre Son” kor-
pa elleni fejmosó, mely a legtisztább anyagokból van össze-
állítva.

Hogy az egészségre nem káros anyagokat tartalmaz, iga-
zolja egy budapesti kir. kor. törvényszéki hites vegyész, valamint
a zürichi nemzetközi vegyintézet bizonyítványa.

Ezen fejmosó rendes használata megszünteti a fejkorpa
képződést, a hajnak selyemszerű finomságot és igen szép
fényt ad.

Nem állítom, hogy hajnövesztő, hanem az által, hogy a
fejbőr tiszta és korpa mentes, a hajhullást enyhíti.

Ezen fejmosó minden esetben a legnagyobb sikerrel lett
használva, mit számtalan egyénnel tudok igazolni.

Kitűnő hatásánál fogva számtalan esetben ajánlva lett dr.
Tisch Mór Arad város tb. főorvosa által.

Gyors száradása által a legérzékenyebb fejen is használható.

Egy üveg ára 65 krajczár.

A n. é. közönség becses bizalmát kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

TURÓCZY ELEK

fodrász

1735

Arad, Andrassy-tér 18. Salacz-utczai rész.

Aradi Első Takarékpénztár.

Vagyon. **Mérleg-számla 1901. évről.** Teher.

	Összeg					Összeg			
	Korona	fil.	Korona	fil.		Korona	fil.	Korona	fil.
Pénztár-készlet			508,862	37	Részvénytőke			480,000	
Váltó-tárca			9.051,676	70	Tartalék-alap			820,000	
Jelzálog-kölcsönök			2.806,615		Házérték csökkenési tartalék-alap			34,758	45
Amortisationalis záloglevél-kölcsönök			870,000		Nyugdíj-alap			87,000	
Előlegek értékpapirokra... ..			177,981		Betétek	11.650,069	49		
Folyó számlai előlegek értékpapirokra és bekebelezett kötvényekre			2.814,084	41	Betétek folyó- és check-számlán ...	962,593	25	12.612,662	74
Előlegek árúkra			188,825	11	Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjára átruházott jelzálog-kölcsönök			870,000	
Máspénzüzeteknél elhelyezett tőkék			133,127	79	Visszleszámított váltók			1.929,795	60
Tulajdon ingatlanok:					Hitelezők			441,720	
Deák Ferencz-utczai 42. sz. ház ...	307,758	32			Hátralékos tőke kamat-adó			24,952	82
Atzél Péter-utczai 1. sz. ház	261,782	22			Fel nem vett osztalékok			480	
Ferdinánd-utczai 1. sz. ház	58,800				Előre felvett kamatok és elszámolatlan jövedelmek			186,674	95
Asztalos Sándor- és Chorin Aron-utczai házak	68,000		696,340	54	Nyereség-egyenleg:				
Tulajdon állam- és értékpapírok:					elővitel 1900 évről... ..	24,000			
278,700 K. névért. magy. koronajáradék kötv. á K. 94.—	261,978				1901. évi tiszta nyereség	104,735	99	218,735	99
60,500 K. névért. magy. takarékpénztárak közp. jelzálog-bank záloglevél á K. 97.—	38,685								
291 drb Aradi vízvezetési művek r. t. részv. ... á K. 200.—	58,200								
80 drb Aradi és csanádi egyesült vasuti részv. ... á K. 196.—	15,680								
8000 K. névért. 5% egyesített államadósság ... á K. 100.—	8,000		423,616	50					
8000 K. névért. 1860-as sorsjegy á K. 185.—	10,800								
Különbféle záloglevelek és sorsjegyek	10,273	50							
Leltárálladék	15,871	13							
leírás	1,671	13	14,000						
Hátralékos kamatok			21,651	13					
			17.706,780	55				17.706,780	55

Aradon, 1901. évi december hó 31-én.

Ottenberg Tivadar, s. k.
vezérigazgató.

Eckhart Ede, s. k.
titkár és czévezető.

Baros Dezső, s. k.
főkönyvelő.

Andrényi, s. k.
igazgató.

Domány, s. k.
igazgató.

Hánn, s. k.
igazgató.

Parecz, s. k.
igazgató.

Schuster, s. k.
igazgató.

Tedeschi, s. k.
igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összeegyeztettük és mindent helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtunk. — Aradon, 1902. évi január hó 15-én.

Braun Mór, s. k.
f. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
f. biz. elnök.

Maresch Gyula, s. k.
f. biz. tag.

Az „Aradi Első Takarékpénztár“ 61-ik rendes évi közgyűléséhez intézett felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-ában és az intézeti alapszabályokban megállapított kötelességünknek megfelelőleg a lefolyt 1901. üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betérjeszteni:

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1901. év folyamán rendszeresen ellenőriztük s az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában teljes pontosság és rend uralkodik.

1901. évi december hó 31-én megkezdtük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvezetett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1901. évi mérle-

get, valamint a veszteség és nyereség-számlát, a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt számtételi könyvek, továbbá az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, zárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak betérjesztett jelentésében a **218.735 korona 99 fillér tiszta nyereség** hováfordítása iránti javaslatát.

Az előadottak alapján tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, hogy a lefolyt 1901-ik üzletévre nézve úgy az igazgatóságnak, valamint az alulírt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1902. évi január hó 15-én.

A felügyelő-bizottság:

Braun Mór, s. k.
fel. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
fel. biz. elnök.

Maresch Gyula, s. k.
fel. biz. tag.